

Tampereen yliopiston
opintotoimisto

Tutkimuksia
ja
selvityksiä
47

2007

Valintayhteistyö yhteiskuntatieteellisellä koulutusalailla

Risto Kunelius
Maarit Similä
Eeva Hartman

ISBN 978-951-44-6905-3
ISSN 0355-5240

Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print
Tampere 2007

Risto Kunelius – Maarit Similä – Eeva Hartman

Valintayhteistyö yhteiskuntatieteellisellä koulutuslalla

Sisällysluettelo

1. Valintayhteistyöprojektin tausta, tavoite ja toiminta	5
1.1. Tausta	5
1.2. Tavoite	6
1.3. Toiminta	8
2. Nykyiset valintakäytännöt.....	10
2.1. Valintakoe.....	11
2.2. Aineistokoe koetyypinä.....	12
2.3. Ylioppilastutkinnon pisteitys	12
3. Todistusvalinnan soveltuvuudesta yhteiskuntatieteisiin	13
4. Päällekkäishaku yhteiskuntatieteellisellä koulutuslalla	15
4.1. Hallintotiede	16
4.2. Julkisoikeus	16
4.3. Kansainvälinen politiikka ja kansainväliset suhteet	16
4.4. Sosiaalipolitiikka ja yhteiskuntapolitiikka	17
4.5. Sosiaalipsykologia	17
4.6. Sosiaalityö.....	18
4.7. Sosiologia.....	18
4.8. Valtio-oppi.....	19
5. Oppiainekohtaiset valintayhteistyömuodot ja niistä käydyt neuvottelut	19
5.1. Sosiaalityö.....	19
5.1.1. Hakijoiden näkökulma: valintakokeen yhteydessä järjestetty hakijakysely	20
5.1.2. Valintakokeen tarkastajien sekä laatijoiden näkökulma	22
5.1.3. Tiedekuntien näkökulma	23
5.2. Sosiologia.....	24
5.2.1. Sosiologiassa käydyt valintayhteistyöneuvottelut	24
5.2.2. Sosiologian yksiköiden kannat valintayhteistyöhön	26
5.2.3. Jatkotyöskentely	28
5.3. Tiedotusoppi ja journalistiikka	29
6. Tiedekuntaکوhtaiset opiskelijavalinnat	29
7. Jatkotyöskentelymahdollisuudet, tulevaisuuden haasteet	31

Liitteet

1. Valintayhteistyöprojektin tausta, tavoite ja toiminta

1.1. Tausta

Erilaisissa selvityksissä, muistioissa ja raporteissa on kartoitettu yliopistokoulutuksen valintayhteistyötilannetta Suomessa eri vuosina ja vuosikymmeninä. Esimerkiksi selvitysmies Matti Jussilan vuonna 1996 julkaistussa selvityksessä ”Korkeakoulujen opiskelijavalinnat Kehittämisen haasteita ja mahdollisuuksia” esitellään kattavasti valintayhteistyötilannetta vuonna 1995. Selvityksessä on yksityiskohtaiset kuvaukset joidenkin yhteisvalintojen toiminnasta valinta-aikatauluineen. Opetusministeriön toimeksiantosta tehdyssä ”Yliopistojen opiskelijavalintojen kartoituksessa” käydään läpi kaikkien koulutusalojen opiskelijavalintojen tilanne vuonna 2001. Selvitysmies Sakari Aholan raportissa ”Yhteishausta yhteisvalintaan Yliopistojen opiskelijavalintojen kehittäminen” on mm. taulukkomuotoinen vertaileva esitys vuosina 2003–2004 käytössä olleista valintayhteistyömuodoista. Myös suhteellisen tuoreessa keväällä 2005 ilmestyneessä yliopistojen yhteishakutyöryhmän muistiossa kuvaillaan yleisesti muutamaa pitkälle kehitettyä yhteisvalintaa. Kaikissa näissä selvityksissä esitetään valintayhteistyön lisäämistä yhtenä keskeisenä yliopistojen opiskelijavalinnan kehittämissuuntana.

Useat yliopistot ovat myös omissa opiskelijavalintastrategioissaan esittäneet koulutusalaokohtaisen valintayhteistyön lisäämisen yhtenä mahdollisena opiskelijavalintojen kehittämisalueena. Yhteiskuntatieteellisellä koulutusosalalla koulutusyksiköiden välinen keskusteluyhteys on ollut toimiva jo pitkään. Tutkinnonuudistuksen yhteydessä käydyissä keskusteluissa herätettiin ajatus opiskelijavalintojen tilanteen yhteisestä selvittämisestä. Koulutusosalalla pidetään tärkeänä paitsi sitä, että valintakokeilla pystytään valitsemaan parhaat mahdolliset hakijat alalle, myös sitä, että valintakokeet palvelevat hakijoita mahdollisimman hyvin. Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan koordinoimalla hankkeella lähdettiin selvittämään, onko yhteiskuntatieteellisellä koulutusosalalla opiskelijavalinnan suhteen mahdollista tiivistää yksiköiden välistä yhteistyötä sekä hakijoiden että yksiköiden hyödyksi.

Periaatteessa valintayhteistyön voidaan ajatella tuovan etuja niin hakijoille, koulutusyksiköille kuin koulutusosalallekin. Hakijan kannalta edullisin valintayhteistyön muoto olisi, jos samalla valintakokeella voisi hakea useampaan yksikköön. Valintayhteistyö suosii tällöin erityisesti niitä, joille tiettyyn oppiaineeseen pääseminen on opiskelupaikkakuntaa tärkeämpi hakumotiivi. Hakijoilta säästyy aikaa ja rahaa ja valintayhteistyö lisää siten tasa-arvoa maantieteellisten ja sosioekonomisten taustojen suhteen. Yksiköiden etuna on päällekkäishaun jääminen pois, jolloin työtä säästyy valintakokeiden tarkastusvaiheessa. Kysymysten laatimisessa yhteistyö säästää työtä ja mahdollistaa oman yksikön profiilin esiintuomisen suhteessa muihin saman oppiaineen yksiköihin (hakija pystyy vertailemaan yksiköitä nykyistä helpommin). Koulutusalan etuna on, että hakijoille useamman yksikön yhteiset valintakokeet ovat houkuttelevia ja saavat myös näkyvyyttä esim. lukioiden opinto-ohjauksessa ja valtakunnallisissa valintaoppaissa. Valintayhteistyön yhteydessä tehtävä yhteinen tiedottaminen voi selkeyttää eri yksiköiden erilaisia profiileita: yksiköt esitetään rinnakkain samoilla termeillä samassa informaatiomateriaalissa, jolloin hakijan on helpompi vertailla niitä. Yhteistyö voi myös mahdollistaa valintakokeen kehittämisen entistä paremmin alan tarpeita vastaavaksi (esim. lääketieteessä tehty mittavaa kehitystyötä).

1.2. Tavoite

Tampereen yliopisto sai opetusministeriöltä hankerahaa vuodeksi 2006 opiskeluprosessien kehittämiseen (uuden tutkintorakenteen toimeenpano sekä opiskelijavalintojen kehittäminen). Tämän laajemman hankkeen yhtenä osana pyritään mm. selvittämään valintayhteistyömahdollisuuksia yhteiskuntatieteellisellä koulutusosalalla. Jo aiemmin opetusministeriö rahoitti hankerahalla yhteiskuntatieteellisen koulutusalan valintayhteistyöprojektin valmistelua ja käynnistämistä syyslukukaudella 2005.

Valintayhteistyöprojektin tavoitteet kirjattiin seuraavasti: *”Vuoden 2006 aikana valintayhteistyöprojektin tavoitteena on löytää yhteiskuntatieteelliselle alalle parhaiten soveltuvat valintayhteistyömallit sekä aloittaa valintayhteistyön käytännön toteutus niiden hakukohteiden välillä, joissa se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Samalla pyritään valmistautumaan hakukohteita vähentämällä ja yhteistyötä tiivistämällä valtakunnallisen sähköisen yhteishaun toteutumiseen lähivuosina.”*

Valintayhteistyöprojektin koordinoimiseksi yhteiskuntatieteellisen koulutusalun tiedekuntia pyydettiin 26.10.2005 päivätyllä Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan dekaanin kirjeellä nimeämään edustajansa valintayhteistyöprojektin valtakunnalliseen ohjausryhmään. Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan koordinoiman valintayhteistyöprojektin ohjausryhmä asetettiin 16.11.2005 seuraavassa kokouksessa:

Varadekaani, professori Risto Kunelius (pj.)	TaY, yhteiskuntatieteellinen tdk
Opintoasiainpäälikkö Tuula Hakkola varajäsen: varadekaani Riitta Jallinoja	HY, valtiotieteellinen tdk HY, valtiotieteellinen tdk
Hallintopäälikkö Pirkko Elsinen varajäsen: amanuenssi Mari Kähkönen	JoY, yhteiskuntatieteiden tdk JoY, yhteiskuntatieteiden tdk
Opintoasiainpäälikkö Maija Salo	JY, yhteiskuntatieteellinen tdk
Opintoasiainpäälikkö Annikki Honkanen varajäsen: lehtori Pertti Rautio	KY, yhteiskuntatieteellinen tdk KY, yhteiskuntatieteellinen tdk
Opintopäälikkö Mervi Tikkanen varajäsen: varadekaani Mika Luoma-aho	LY, yhteiskuntatieteiden tdk LY, yhteiskuntatieteiden tdk
Opintoneuvoja Janne Wikström varajäsen: opintopäälikkö Marina Aalto	SSKH SSKH
Opintoasiain päälikkö Kirsti Järvinen varajäsen: professori Jouni Häkli	TaY, kauppa- ja hallintotieteiden tdk TaY, kauppa- ja hallintotieteiden tdk

Lehtori Tarja Seppä varajäsen: opintoasiain päällikkö Marja Jyrinki	TaY, yhteiskuntatieteellinen tdk TaY, yhteiskuntatieteellinen tdk
Opintopäällikkö Raija Roslakka Varajäsen: professori Katja Forssén	TY, yhteiskuntatieteellinen tdk TY, yhteiskuntatieteellinen tdk
Opintosihtööri Marja Vettenranta varajäsen: hallintopäällikkö Ilpo Ojala	VY, hallintotieteiden tdk VY, hallintotieteiden tdk
Opintoasian päällikkö Tua Henriksson varajäsen: opintoneuvoja Susanna Frände	ÅA, ekonomisk- statsvetenskapliga fakultet ÅA, samhälls- och vårdvetenskapliga fakultet
Erityisasiantuntija Matti Jussila	TaY Tay, hallintokeskus
Projektisuunnittelija Maarit Similä (siht.)	TaY, yhteiskuntatieteellinen tdk

Valintayhteistyöprojektin ohjausryhmä kokoontui vuoden 2006 aikana viisi kertaa.

Projektin palkattuna työntekijänä on työskennellyt 1.8.2005–31.7.2006 projektisuunnittelija Maarit Similä ja 1.9–31.12.2006 projektisihtööri Eeva Hartman.

1.3. Toiminta

Projektia pohjustettiin selvittämällä koulutusalan sisällä tapahtuvaa päällekkäishakua, ts. sitä, kuinka moni hakija hakee samana vuonna opiskelemaan samaa oppiainetta useampaan eri yliopistoon. Päällekkäishakuselvitystä jatkettiin projektin aikana vuonna 2006. Tulokset päällekkäishakuselvityksestä esitetään tämän raportin luvussa 4.

Päällekkäishakuselvityksen perusteella ryhdyttiin pohtimaan, minkälainen valintayhteistyömalli palvelisi koulutusalan ja sille hakevien hakijoiden tarpeita parhaiten. Tätä varten kerättiin tiedot kaikista toiminnassa olevista yhteisvalinta- ja valintayhteistyömalleista ja niistä saaduista kokemuksista sekä kartoitettiin syyt siihen, miksi jotkin valintayhteistyömuodot ovat sittemmin päättyneet (ks. liite 1). Samalla kartoitettiin valintayhteistyöhön liittyvät ongelmakohdat ja pyrittiin löytämään niihin ratkaisuja. Lisäksi perehdyttiin valintayhteistyön/yhteisvalinnan käynnistämisprosessiin kauppatieteellisen alan yhteisvalinnan esimerkin kautta.

Yhteiskuntatieteellinen ala on hyvin monimuotoinen ja näin ollen käytösten keskustelujen perusteella valintakokeista luopumista ja siirtymistä pelkkään ylioppilastodistukseen perustuvaan opiskelijavalintaan ei nähty mahdollisena (ks. luku 3). Sen sijaan selvitystyössä ilmenneen runsaan päällekkäishaun takia yhteistyön tiivistäminen koulutusosalalla nähtiin järkevänä. Yhteiskuntatieteellisen alan opetusta annetaan useassa yliopistossa ja oppiaineiden kirjo on laaja (ks. liite 2). Osa oppiaineista on ammattiorientoituneempia (tiedotusoppi, sosiaalityö) kuin toiset, ja niihin sisältyy myös käytännön opetusta. Osa alan oppiaineista on soveltavia ja osa puolestaan teoreettisempia (esim. valtio-oppi, sosiologia), ja opetus ei valmenna suoranaisesti mihinkään kapeasti määriteltyyn ammattialaan.

Osa oppiaineita sijoittuu eri yliopistoissa eri koulutusaloille: esimerkiksi Tampereen yliopistossa tiedotusoppi kuuluu yhteiskuntatieteisiin, Jyväskylän yliopiston journalistiikka puolestaan humanistiselle koulutusosastolle. Myös hallinnollisesti oppiaineet ovat eri yliopistoissa sijoittuneet eri tiedekuntiin. Yhteistyömahdollisuuksia opiskelijavalinnassa etsittäessä ei siis voida pitää ainoastaan yhteiskuntatieteelliseen alaan, vaan koulutusalarajojen ylittämisen voi olla tarpeen.

Pohjatyön perusteella ohjausryhmä päätyi johtopäätökseen, että yhteiskuntatieteellinen koulutusala on niin heterogeeninen, että ei ole tarkoituksenmukaista lähteä tavoittelemaan esimerkiksi kauppatieteellisen alan mallin mukaista koko koulutusalan käsittävää yhteisvalintaa, vaan keskittyä oppiaineiden välisiin yhteistyömuotoihin. Projektin puitteissa neuvotteluita valintayhteistyöstä ehdittiin käydä sosiaalityön, sosiologian ja tiedotusopin/journalistiikan oppiaineiden kanssa (ks. tarkemmin luku 5).

Sosiaalityössä toteutettiin jo kesällä 2006 yhteisen valintakokeen pilottikokeilu kolmen yliopiston (Jyväskylän, Lapin ja Tampereen yliopistot)

kesken. Sosiaalityö valikoitui varhaisessa vaiheessa pilottikohteeksi, koska päällekkäishakua esiintyi sosiaalityössä ensimmäisessä päällekkäishakuselvityksen vaiheessa merkittävästi, ja koska sosiaalityössä toimii jo ennestään valtakunnallinen yhteistyöverkosto SOSNET, joka tarjosi foorumin yhteisestä valintakokeesta käydyille neuvotteluille. Pilottikokeilusta kerrotaan tämän raportin luvussa 5.1. Yhteisen valintakokeen pilottihankkeen arvioinnin perusteella hakijat olivat tyytyväisiä mahdollisuuteen hakea samalla kokeella kolmeen yksikköön. Yhteisen atk-järjestelmän puute aiheutti kuitenkin suuria ongelmia valintayhteistyön hallinnointiin ja uusia valintayhteistyökokeiluita ei ole syytä käynnistää ennen kuin tietotekniset ongelmat pystytään ratkaisemaan. (kts. tarkemmin liite 12)

2. Nykyiset valintakäytännöt

Opiskelijat valitaan yhteiskuntatieteelliselle koulutusosalalla tällä hetkellä kahdessa osassa, erillis- ja päävalinnassa (kesävalinta). Lisäksi opiskelijoita valitaan suorittamaan maisteriohjelmiä (sisältyy erillisvalintaan). Erillisvalinta ja siihen liittyvät erityiskysymykset, kuten opiskelijoiden liikkuvuus kaksiportaisessa tutkintorakenteessa ja valintajärjestelmän soveltuminen tähän liikkuvuuteen ovat kysymyksiä, joista valtakunnallinen keskustelu olisi jatkossa paikallaan. Valintayhteistyöprojektin tässä vaiheessa pystyttiin kuitenkin keskittymään ainoastaan yhteistyön rakentamiseen kesän ns. päävalinnassa.

Päävalintojen opiskelijavalinta tapahtuu kesällä järjestettävissä valintakokeissa, joissa valitaan yhteiskuntatieteelliselle koulutusosalalle noin 3/4 opiskelijoista. Päävalinnoissa osa valitaan pelkän valintakokeen ja osa valintakokeen ja ylioppilastodistuksesta saatavien pisteiden perusteella. Joihinkin hakukohteisiin kaikki opiskelijat valitaan päävalinnassa pelkän valintakokeen perusteella (esimerkiksi tiedotusoppi Tampereen yliopistossa, sosiaalityö ja julkisoikeus Lapin yliopistossa).

Liitteessä 2 olevasta taulukosta selviävät yhteiskuntatieteellisen alan tiedekuntien päävalintojen aloituspaikat vuonna 2006.

Yhteiskuntatieteellisen alan hakuajat vaihtelevat yksiköittäin merkittävästi. Oppiaineiden valintakokeet järjestetään eri yliopistoissa yleensä eri

päivinä. Käytännön järjestelyissä tiedekunnat ovat sidottuja oman yliopiston aikatauluihin ja mm. tilajärjestelyihin; isoissa kokonaisuuksissa yhden osan liikuttaminen liikuttaa myös muita. Valintayhteistyötä suunniteltaessa on huomioitava kaikkien yksiköiden sidonnaisuus paitsi oman koulutusalsansa yhteistyöverkoston, myös oman yliopistonsa muihin toimijoihin ja heidän aikatauluihinsa.

Valintayhteistyön kannalta merkittävää on huomioida Helsingin yliopiston kaksikielisyys; mikäli Helsingin valtiotieteellinen tiedekunta osallistuu yhteiskuntatieteellisellä alalla valintayhteistyöhön, täytyy valintakoe kirjallisuuden ja valintakoe kysymysten olla saatavilla sekä suomeksi että ruotsiksi. Tämä kriteeri rajaa mahdollista valintakoe kirjallisuutta merkittävästi ja näin ollen vaikuttaa myös mahdolliseen valintayhteistyöhön.

Yhteiskuntatieteitä opetetaan myös kolmessa ruotsinkielisessä koulutusyksikössä: Svenska social- och kommunalhögskolanissa sekä Åbo Akademien ekonomisk- och staatsvetenskapliga fakultetissa ja samhälls- och vårdvetenskapliga fakultetissa. Eräs mahdollisuus valintayhteistyön toteuttamisessa voisi olla ruotsinkielisten yksiköiden keskinäisen yhteistyön tiivistäminen erillään suomenkielisestä valintayhteistyöstä.

2.1. *Valintakoe*

Valintakokeilla pyritään erottelemaan hakijoista alalle soveltuvimmat ja motivoituneimmat opiskelijat. Yleensä valintakoe perustuu ennalta luettavaan kirjallisuuteen. Valintakoe kirjallisuuden määrää on viime vuosien aikana pyritty kaikissa tiedekunnissa vähentämään. Valintakoe kirja on usein oppiaineen suomenkielinen perusteos ja hakijan tulee hallita kirjan sisältö hyvin. Monissa tiedekunnissa ja oppiaineissa valintakoe rakentuu kahdesta osasta: puolet valintakoeen pisteistä annetaan valintakoe kirjaan perustuvista kysymyksistä ja puolet valintakoe keessa jaettavaan aineistoon pohjautuvista tehtävistä.

Valintakoe kirja voi joissain oppiaineissa olla sama usean vuoden ajan, toisissa kirja saattaa vaihtua vuosittain. Olennaista yhteisvalinnan/yhteisen valintakoe keen kannalta on löytää kaikkia yhteistyöhön osallistuvia yksiköitä tyydyttävä kirja. Tällä hetkellä joissakin oppiaineissa eri yksikössä on käytössä sama valintakoe kirja, mikä johtaa selvästi siihen, että

osa hakijoista hakee useampiin yksiköihin (ja pyrkii näin maksimoimaan mahdollisuudet), mikäli valintakokeet on sijoitettu eri päville. (ks. päälekkäishaku luku 4)

2.2. Aineistokoe koetyyppinä

Monissa tiedekunnissa valintakokeita on uudistettu niin, että valintakoe-kirjan ohelle merkittävään rooliin on noussut aineistokoe. Aineistokokeessa hakijalle jaetaan koetilanteessa aineisto, josta esitettyihin kysymyksiin vastatessaan hakijan tulee osoittaa kykyä ymmärtää ja tulkita aineistoa. Usein hakijan tulee soveltaa valintakoe-kirjan tietoja jaettuun aineistoon.

Aineisto on yhteiskuntatieteellisellä alalla usein esimerkiksi ajankohtainen artikkeli tai jokin muu alaan liittyvä teksti, tilastoaineisto tai vastaava.

Aineistokokeen käyttäminen valintakokeessa vähentää ennakkovalmistautumisen tarvetta. Tämän voidaan katsoa tarjoavan myös tuoreille ylioppilaille paremmat mahdollisuudet menestyä valintakokeissa.

2.3. Ylioppilastutkinnon pisteitys

Kesän valintakokeessa toimitaan yleisesti lähes kaikissa oppiaineissa ja tiedekunnissa siten, että hakijat valitaan kahdessa ryhmässä: toisessa ryhmässä hakevat hakijat huomioidaan vain valintakokeen perusteella ja toisessa ryhmässä valintakokeen sekä ylioppilastutkintotodistuspisteiden perusteella.

Ylioppilastutkinnon oppiaineista annettavat pisteet vaihtelevat yliopistoit-tain ja koulutuksittain. Ylioppilastutkinnon pisteet muodostavat usein va-linnan alkupisteet, joihin lisätään valintakokeesta saadut pisteet. Yleisten suositusten mukaan myös EB-tutkinto, IB-tutkinto ja Reifeprüfung-tutkin-to otetaan huomioon vastaavalla tavalla kuin hyvä suomalainen ylioppi-lastutkinto.

Ylioppilastutkinnon pisteitys vaihtelee yksiköittäin. Eroja esiintyy mm. siinä, annetaanko pisteitä kaikille ylioppilastutkinnon suoritusvuodesta riippumatta, vai vain esim. kolmen viimeisen vuoden ylioppilaille jne. Samoin kiintiöissä on eroavaisuuksia eri yksiköissä. Joissain yksiköissä aloi-

tuspaikat on kiintiöity niin, että puolet aloittavista valitaan yo-todistuspuisteiden sekä valintakoeasteiden perusteella ja puolet pelkän valintakokeen perusteella. Yksiköissä, joissa yo-pisteitä on mahdollista hyödyntää, yo-pisteiden osuus koko valintakoeasteitykseen on noin puolet kaikista pisteistä.

Liitteessä 3 kuvataan eri yliopistoissa vuoden 2006 valinnoissa yhteiskuntatieteissä käytettyjä pisteitysasteikkoja. Mahdollisuuksia pisteityksen yhtenäistämiseen olisi suotavaa harkita valintayhteistyön edistyessä ja muutoinkin hakumenettelyiden yksinkertaistamiseksi hakijoiden kannalta.

3. Todistusvalinnan soveltuvuudesta yhteiskuntatieteisiin

Julkisessa keskustelussa on usein esitetty, että yliopistojen opiskelijavalmennassa tulisi nykyistä laajemmin siirtyä pelkkään ylioppilastodistukseen pohjautuvaan paperivalintaan. Myös ylioppilaskirjoitusten ainereaalitodistuksella pyritään suuntaamaan valintaa nykyistä vahvemmin todistuspuisteisiin pohjautuvaksi. Yhteiskuntatieteelliselle alalle todistusvalinta on kuitenkin ongelmallinen, koska yhteiskuntatieteitä ei suoraan opeteta koulussa. Yhteiskuntaopin voidaan ajatella olevan lähimpänä yhteiskuntatieteellisiä aineita, mutta sekin koostuu useamman eri tieteenalan asioista. Yhteiskuntatieteet ovat laaja-alaisia ja monimuotoisia ja opiskelijoille onkin hyväksi mahdollisimman laaja yleissivistys ennen opiskelemaan hakeutumista. Voidaankin kysyä, tekisikö jonkin yksittäisen reaaliaineen osaaminen hakijasta automaattisesti yhteiskuntatieteissä paremmin menestyvän kuin jossakin muussa aineessa osoitettu hyvä osaaminen. Yhteiskuntatieteilijöiksi halutaan myös ihmisiä, jotka ovat lukioaikanaan olleet kiinnostuneita historiasta, filosofiasta, psykologiasta, maantiedosta, terveystiedosta, uskonnosta tai luonnontieteellisistä aineista.

Koska hakijat eivät ole lukioaikanaan yleensä päässeet varsinaisesti opiskelemaan yhtäkään yhteiskuntatiedettä, valintakoe kirjalla on yhteiskuntatieteelliselle alalle hakeuduttaessa erittäin keskeinen ohjaava merkitys: lukiessaan oppiaineen perusteoksen hakija saa kuvan siitä, mihin on hakeutunut ja voi vielä pohtia, onko todella hakeutumisessa itseään kiinnos-

tavalle alalle. Valintakoekirjaan perehtyminen myös osoittaa motivaatiota opiskella juuri kyseistä tieteenalaa: jos jo valintakoekirjana käytetty suomenkielinen perusteos tuntuu hakijasta ylivoimaiselta, eikä hän jaksakaan sitä opiskella, on epätodennäköistä, että hän jaksaisi suorittaa alalla kokonaisen ylemmän korkeakoulututkinnon. Yhteiskuntatieteissä harva oppiaine johtaa suoraan tiettyyn ammattiin ja opiskelua leimaa aina jonkinasteinen epävarmuus tulevasta sijoittumisesta työmarkkinoille. Epävarmuuden sietämiseksi ja koko tutkinnon suorittamisen kannalta hakijan aito kiinnostus ja motivaatio opiskella kyseistä tieteenalaa ovatkin vielä korostuneemmassa asemassa kuin joillakin muilla aloilla.

Yhteiskuntatieteitä opiskelemaan pyrkii joka vuosi huomattavasti enemmän hakijoita kuin voidaan ottaa sisään. Jollakin kriteereillä hakijoita joudutaan siis aina valitsemaan. Jos valintaperusteena aletaan käyttää pelkästään ylioppilastutkintotodistusta, yliopistojen opiskelijavalintojen ongelmat voivat siirtyä lukioon ja ylioppilastutkinnon yhteyteen. Esimerkiksi valmennuskurssiyhtymät siirtyvät varmasti tarjoamaan palveluitaan ylioppilastutkinnon yhteyteen, jos kyseisen tutkinnon merkitys kasvaa nykyisestä yliopistojen opiskelijavalinnoissa. Yhä useampi hakija käyttää myös lukioon neljä vuotta ja ylioppilastutkintoon useita suorituskertoja saavuttaakseen parhaan mahdollisen ylioppilastutkintotodistuksen tai kirjoittaakseen useita reaaliaineita, jollei ole varma siitä, mille alalle haluaa suunnata. Jonkin tietyn oppiaineen ainereaaliin osallistuminen tarkoittaa sitä, että opiskelijan on jo lukion alusta alkaen päätettävä suorittaa syventävät ja ainakin suurin osa soveltavista kursseista juuri kyseisessä oppiaineessa. Tämä johtaa väistämättä siihen, että opiskelu ja tulevan työuran alavalinta on tehtävä nykyisen 19 ikävuoden sijaan 16-vuotiaana. Tämän ikäinen on hyvin nuori orientoitumaan kauaskantoisesti tulevaisuuteen ylipäättänsä ja vielä vähemmän hän osaa ajatella lähtevänsä opiskelemaan yhteiskuntatieteitä, joista aiemmat kokemukset ovat perin vähäisiä.

Suomalaisen koulutusjärjestelmän eräs vahvuus on nimenomaan se, että opiskelija ei valinnoillaan juuri rajaa omia jatkomahdollisuuksiaan, vaan kaikilta kouluasteilta on mahdollista hakeutua eteenpäin. Jos yliopiston opiskelijavalinnassa ryhdyttäisiin käyttämään valintaperusteena pelkästään ylioppilastutkintotodistusta, olisi esimerkiksi ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden nykyistä vaikeampi hakeutua yliopistoihin. Koulutusjärjestelmä muuttuisi siten nykyistä joustamattommaksi.

Suomessa ei voida myöskään ajatella, että kaikki lukiot olisivat keskenään resurssien suhteen tasa-arvoisessa asemassa. Isommissa lukioissa on enemmän mahdollisuuksia tarjota syventäviä ja soveltavia kursseja eri oppiaineissa, jolloin näistä lukioista kirjoittavilla on paremmat mahdollisuudet menestyä ainereaalikokeissa. Yliopistojen valintakokeet ovat samat kaikille kyseiseen yliopistoon hakeville ja pohjautuvat itsenäiseen valintakoekirjan tietojen omaksumiseen ja soveltamiseen, joten esimerkiksi lukiossa saadulla opetuksella (yleisillä opiskeluvalmiuksia lukuun ottamatta) ei ole niissä niin suurta merkitystä. Koulumenestyksen painottaminen ei välttämättä myöskään takaa yhteiskuntatieteellisellä koulutusallalla välttämätöntä kykyä itsenäiseen opiskeluun ja ajatteluun.

Näiden syiden perusteella puhtaasti ylioppilastodistukseen pohjautuvaa valintaa ei voida pitää yhteiskuntatieteelliselle koulutusallalle soveltavana. Tämä korostaa valintakokeiden merkitystä, johon valintayhteistyön kehittämissäkin on panostettu.

4. Päälekkäishaku yhteiskuntatieteellisellä koulutusallalla

Projektissa on selvitetty, kuinka moni yhteiskuntatieteellisen alan oppiaineisiin hakevista pyrkii samana vuonna opiskelemaan samaa oppiainetta useampaan eri yliopistoon. Näiden hakijoiden voitaisiin olettaa hyötyvän eniten valintayhteistyöstä, jossa samalla valintakokeella voi hakea useampaan kuin yhteen yliopistoon. Selvityksen perusteella voidaan myös sitä, minkä verran valintakokeiden tarkastamiseen liittyvää työtä valintayhteistyön avulla voitaisiin säästää.

Päälekkäishakuselvityksessä käytetty aineisto on saatu valtakunnallisesta hakijarekisteristä (HAREK). Liitteissä 4–11 olevat oppiainekohtaiset tulokset osoittavat, että päälekkäishaun yleisyyteen vaikuttavat luonnollisesti koejärjestelyt ja että päälekkäishakua esiintyy eniten silloin, kun valintakoekirjat ovat samat ja valintakokeet eri yksiköissä ovat eri aikaan.

Liitteissä esitettyihin taulukoihin on kirjattu kunkin yliopiston käyttämä valintakoejärjestäminen, valintakokeen järjestämispäivämäärä kyseisenä

vuonna, aloituspaikkojen määrä sekä hakijoiden kokonaismäärä. Toisessa taulukossa samat tiedot on ilmoitettu valintakokeisiin osallistuneista. Sarakkeista näkyvät kahden yliopiston yhteiset hakijat/yhteiset valintakokeeseen osallistujat, eli ne, jotka ovat hakeneet molempiin sarakkeessa kohtaavista kahdesta yliopistosta tai toisissa taulukoissa osallistuneet valintakokeeseen kummassakin kyseisessä sarakkeessa risteävistä yliopistoista. Oppiaineittain tarkasteltuna päällekkäishaku vaihtelee melko paljon.

4.1. Hallintotiede

Hallintotieteitä voi opiskella Lapin, Tampereen ja Vaasan yliopistossa. Päällekkäishakua ei hallintotieteissä ole juuri esiintynyt, sillä jokainen yksikkö on käyttänyt eri valintakoe kirjallisuutta. Lapin yliopistoon vuonna 2006 hallintotieteitä opiskelemaan hakeneista hakijoista kolme osallistui myös Tampereen valintakokeeseen ja viisi Vaasan valintakokeeseen. Vaasan ja Tampereen valintakokeisiin osallistuneita hakijoita oli viisi.

Vuonna 2005 päällekkäishakua oli suunnilleen saman verran kuin tänä vuonna. Liite 4.

4.2. Julkisoikeus

Julkisoikeutta voi opiskella Joensuun, Lapin, Tampereen ja Vaasan yliopistossa. Valintakoevaatimukset ovat jokaisella yksiköllä erilaiset, joten päällekkäishakua ei juuri esiinny. Liite 5.

4.3. Kansainvälinen politiikka ja kansainväliset suhteet

Kansainvälistä politiikkaa/kansainvälisiä suhteita voi hakea opiskelemaan pääaineena Tampereen ja Lapin yliopistoihin (lisäksi Helsingin yliopistossa valtio-oppi jakaantuu linjoihin, joista yksi on kansainvälisten suhteiden linja). Kesän 2006 valintakoe Tampereen ja Lapin yliopistoissa järjestettiin eri päivinä, mutta valintakoevaatimukset eivät olleet yhdenmukaiset. Kokeeseen osallistuneista 294 hakijasta 10 (3,5 %) osallistui kokeeseen molemmissa yksiköissä.

Vuonna 2004 valintakoevaatimukset olivat yhdenmukaiset ja sen seurauksena päällekkäishakua esiintyikin hieman enemmän; valintakokeeseen molemmissa yksiköissä osallistui 9 % kaikista valintakokeisiin osallistuneista. Vuonna 2005 luku oli 7,3 %. Liite 6.

4.4. Sosiaalipolitiikka ja yhteiskuntapolitiikka

Sosiaalipolitiikkaa tai yhteiskuntapolitiikkaa on mahdollista opiskella seitsemässä eri yliopistossa. Sama valintakoe kirjallisuus on ollut käytössä Helsingissä, Jyväskylässä, Tampereella ja Turussa. Valintakokeet oli vuonna 2006 näiden neljän yksikön kohdalla sijoitettu eri päiville, paitsi Turun ja Helsingin kohdalla (8.6.2006). Hakijamäärät vaihtelevat paljon eri yksiköiden kesken ja eniten kokeeseen osallistuneita hakijoita on tänä vuonna ollut Helsingissä (134 hakijaa).

Päällekkäishakua eri yksiköiden kesken on jonkin verran, eniten Tampereen ja Helsingin välillä (kokeeseen osallistuneista noin 19 %). Myös Helsingin ja Turun välillä esiintyy päällekkäishakua (18 % kokeeseen osallistuneista), samoin Tampereen ja Jyväskylän yliopistojen välillä (18 % kokeeseen osallistuneista).

Aikaisempina vuosina luvut ovat olleet hieman alhaisempia, suurimpana syynä tähän on todennäköisesti ollut valintakoevaatimusten erilaisuus ja koepäivien päällekkäisyys. Liite 7.

4.5. Sosiaalipsykologia

Sosiaalipsykologiaa voi opiskella Helsingin, Tampereen ja Kuopion yliopistossa. Vuonna 2006 sosiaalipsykologian valintakoevaatimukset ovat jokaisella yksiköllä olleet erilaiset ja näin ollen päällekkäishakua on esiintynyt vähän. Eniten kolmen yksikön kesken päällekkäishakua on ollut Tampereen ja Kuopion yliopistojen kesken; kokeeseen osallistuneista hakijoista noin 8,4 % haki molempiin yksiköihin. Liite 8.

4.6. *Sosiaalityö*

Sosiaalityötä voi opiskella kuudessa eri yliopistossa (Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lappi, Tampere, Tampereen Porin yksikkö ja Turku). Valintakoe-kirja on kaikkiin yksiköihin sama, lukuun ottamatta Kuopion yliopistoa. Aiempina vuosina päällekkäishakua on ollut runsaasti. Esimerkiksi vuonna 2004 Jyväskylään ja Tampereelle hakeneista kokeeseen osallistuneista 309:stä hakijasta molempien yksiköiden valintakokeeseen osallistui 32 hakijaa. Vuonna 2005 molempien yksiköiden kokeeseen osallistui 34 hakijaa. Edellisten vuosien runsaan päällekkäishaun seurauksena päätettiin toteuttaa yhteinen valintakoe Tampereen, Jyväskylän ja Lapin yliopistojen kesken (ks. luku 5.1). Hakijat pystyivät hakemaan samalla kokeella kaikkiin kolmeen yksikköön. Yhteisen valintakokeen takia päällekkäishakua esiintyi luonnollisesti runsaasti verrattaessa aiempiin vuosiin. Se ei kuitenkaan rasittanut yksiköitä enempää, sillä hakijoiden valintakokeet tarkastettiin yhteisen valintakokeen vuoksi vain kerran. Huomionarvoista kuitenkin on, että kolmen yliopiston yhteiseen kokeeseen osallistuneista osa osallistui lisäksi vielä muiden yliopistojen valintakokeisiin. Esimerkiksi Tampereelle ja Helsinkiin hakeneista hakijoista (yht.477) 48 osallistui kokeeseen molemmissa yksiköissä. Muiden yksiköiden kesken päällekkäishakua on ollut hieman vähemmän. Liite 9.

4.7. *Sosiologia*

Sosiologiaa voi opiskella Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Kuopion, Lapin, Tampereen, Turun ja Vaasan yliopistossa sekä Tampereen yliopiston Porin yksikössä. Samalla valintakoe-kirjalla on voinut vuonna 2006 hakea Helsinkiin, Jyväskylään, Tampereelle sekä Tampereen yliopiston Porin yksikköön. Valintakoepäivät ovat olleet sijoitettuna eri päiville, lukuun ottamatta Tamperetta ja Poria. Eniten päällekkäishakua on ollut Tampereen ja Helsingin välillä, noin 22 % valintakokeisiin osallistuneista hakijoista haki molempiin yksiköihin. Myös Tampereen ja Jyväskylän välillä päällekkäishakua on esiintynyt merkittävän paljon, noin 21 % valintakokeisiin osallistuneita hakijoista haki sekä Tampereelle että Jyväskylään.

Verrattaessa vuoden 2006 tuloksia aikaisempaan kahteen vuoteen, päällekkäishakua on esiintynyt huomattavasti enemmän. Syynä tähän saattaa olla yhdenmukaisemmat valintakoevaatimukset. Liite 10.

4.8. Valtio-oppi

Valtio-oppia voi opiskella Helsingin, Jyväskylän, Lapin, Tampereen ja Turun yliopistoissa. Yksiköiden valintakoevaatimukset ovat olleet yhdenmukaiset viimeisen kolmen vuoden ajan, lukuun ottamatta Helsinkiä. Samoin valintakoepäivät ovat sijoitettu eri päiville. Päällekkäishaku valtio-opissa onkin runsasta ja esimerkiksi Jyväskylän ja Tampereen kokeeseen vuonna 2006 osallistuneista 346 hakijasta 85 haki molempiin yksiköihin. Turun ja Tampereen kokeeseen osallistuneista 426 hakijasta 102 haki molempiin yksiköihin. Jyväskylän ja Turun kokeeseen osallistuneista 262 hakijasta 63 haki sekä Jyväskylään että Turkuun.

Helsingin osalta päällekkäishaku on ollut huomattavasti vähäisempää eri valintakoekirjan vuoksi.

Liitteenä olevasta taulukosta voidaan havaita, että päällekkäishakua on kaikkina kolmena tarkasteluvuotena esiintynyt valtio-opissa runsaasti. Lisäksi päällekkäishaku on kolmen vuoden tarkastelujaksolla koko ajan lisääntynyt. Ilmeisesti entistä suurempi osa hakijoista on tiedostanut mahdollisuuden hakea samalla valintakoe kirjalla kaikkiin kolmeen yliopistoon. Liite 11.

5. Oppiainekohtaiset valintayhteistyömuodot ja niistä käydyt neuvottelut

5.1. Sosiaalityö

Yhteiskuntatieteiden maisterin ja kandidaatin tutkinnon sosiaalityön koulutusohjelman/pääaineen valintakokeessa järjestettiin ensimmäistä kertaa kesällä 2006 yhteinen valintakoe Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan, Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnan ja

Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan kesken. Hakijalla oli mahdollisuus pyrkiä samalla valintakokeella vaikkapa kaikkiin valintakoeysteistyöhön osallistuviin yksiköihin. Jokaiseen yksikköön, jonne hakija pyrki, tuli lähettää ko. yliopiston hakuajan kuluessa oma erillinen hakemus. Vaikka valintakoe oli yhteinen, sovelsi kukin yliopisto omia valintaperusteitaan (mm. yo-todistuksesta annetut pisteet).

Valintakoe järjestettiin samanaikaisesti kaikissa osallistuvissa yksiköissä. Hakijalla oli mahdollisuus osallistua valintakokeeseen Tampereella, Rovaniemellä tai Jyväskylässä riippumatta siitä, mihin näistä yksiköistä oli hakemassa. Osallistumispaikka tuli ilmoittaa hakulomakkeessa ja osallistumispaikkailmoitus oli sitova.

Useampaan yksikköön kunkin yksikön omalla hakulomakkeella hakenut ja valintakokeessa menestynyt opiskelija saattoi tulla hyväksytyksi useampaan yksikköön. Tällöin hän sai valita, minkä paikan ottaa vastaan ja perua muut. Hakijalla oli mahdollisuus myös jäädä jonottamaan toisen yksikön opiskelupaikkaa.

5.1.1. Hakijoiden näkökulma: valintakokeen yhteydessä järjestetty hakijakysely

Valintakokeen yhteydessä järjestettiin hakijakysely, jonka tarkoitus oli selvittää ja arvioida, miten hakijat yhteiseen valintakokeeseen suhtautuivat ja miten yhteistä valintakoetta voisi tulevaisuudessa kehittää.

Valintakokeeseen osallistui Tampereella, Rovaniemellä ja Jyväskylässä yhteensä 401 hakijaa ja hakijakyselyyn vastasi 386 hakijaa. Kyselyn vastausprosentti oli 96,3 %. Naisia kyselyyn vastanneista oli 359 (93 %) ja miehiä 27 (7 %). Opiskelijoita yhteiseen valintakokeeseen osallistuviin yksiköihin otetaan yhteensä 101 (Tampere 36, Jyväskylä 20 ja Rovaniemi 45).

Kyselyn perusteella hakijat olivat pääosin tyytyväisiä yhteiseen valintakokeeseen ja kokivat sen toimivaksi. Esitettiin toiveita, että yhteinen valintakoe toteutettaisiin myös jatkossa ja laajennettaisiin koskemaan myös muita yksiköitä. Erityisen paljon kiitosta sai, että samalla valintakokeella voi hakea useampaan yliopistoon ja näin ollen samana päivänä voi tehdä periaatteessa kolme valintakoetta, mikä ei kuitenkaan sulje pois mitään yksikköä. Myös mahdollisuus osallistua kokeeseen missä yksikössä vain,

riippumatta siitä mihin hakee, sai paljon positiivista huomiota. Yhteisen valintakokeen koettiin säästävän aikaa (ei turhaa matkustelua, mahdollisuus tehdä koe omalla paikkakunnalla tai ainakin omassa läänissä), rahaa (hakijan ei tarvitse matkustaa useaan valintakokeeseen usealle paikkakunnalle) ja vaivaa (yksi valintakoe kirja kolmeen yksikköön helpottaa ja myös vähentää lukemista). Osa hakijoista haki vain yhteen yksikköön, mutta hekin saattoivat hyödyntää mahdollisuuden tehdä valintakoe missä yksikössä vain.

Avoimien kysymysten vastausten perusteella nuoret hakijat (alle 25-vuotiaat) tuntuivat hyötyvän yhteisestä valintakokeesta eniten, sillä he eivät ole vielä sidottuja yhteen paikkakuntaan (ei vielä omaa perhettä, yms.). Kyselyn perusteella nuoret hakijat myös hakivat useampaan kuin yhteen yksikköön yhteisessä valintakokeessa. Vanhemmilla hakijoilla taas esim. perhesuhteet vaikuttivat hakemiseen ja mahdolliseen muuttoon toiselle paikkakunnalle ja he hakivat usein vain yhteen yliopistoon.

Tärkein syy valita yliopistohakukohde oli oppiaine, toiseksi tärkein oli paikkakunta ja kolmanneksi yliopisto. Hakijat tuntuivat pääsääntöisesti olevan kiinnostuneita sosiaalityöstä yleensä: eri yliopistoyksiköiden välisistä profilieroista he eivät tuntuneet olevan selvillä tai eivät ainakaan maininneet niitä hakukohteen ratkaisuseksi syyksi.

Kaikilla kolmella yhteiseen valintakokeeseen osallistuvalla yliopistolla oli omat ensisijaiset hakijansa. Alueellisesti voi kyselyn tulosten perusteella todeta, että hakijat suosivat omaa asuinläänää lähimpänä sijaitsevaa yliopistoa.

Hakijoiden kannalta olisi suotavaa jättää valinta opiskelupaikasta (jos valintamenestyksen perusteella olisi vaihtoehtoja) mahdollisimman myöhäiselle ajankohdalle, sillä mitä myöhemmin hakija paikan valitsee, sitä suuremmalla todennäköisyydellä hän suorittaa valitsemassaan paikassa myös opintonsa. Myös hakijakyselyssä esiintyi hakijoiden suunnalta toiveita, että valinta tehtäisiin mahdollisimman myöhään ja näin ollen hakijat tekisivät paikkavalintojen suhteen ratkaisuja, joihin ovat tyytyväisiä myös opintojen alkaessa alkusyksystä.

5.1.2. Valintakokeen tarkastajien sekä laatijoiden näkökulma

Kevään 2006 sosiaalityön yhteisen valintakokeen tarkastajien sekä laatijoiden näkemyksiä yhteisen valintakoeprosessin onnistumisesta tiedusteltiin sähköpostikyselyllä. Valintakokeen laatimiseen kaikkien kolmen yksikön osalta osallistui yhteensä seitsemän opettajaa, joista kuusi vastasi kyselyyn.

Vastaajista kolme osallistui sekä valintakokeen tarkastamiseen että laatimiseen, ja kolme vain tarkastamiseen. Yksi vastaajista oli ensimmäistä kertaa valintakoeprosessissa mukana, muilla oli useamman vuoden kokemus.

Suurimpia yhteisen valintakokeen tuomia muutoksia vastaajien mielestä oli valintakokeen laatimisen ja tarkastamisen jakaminen muiden yhteiseen valintakokeeseen osallistuvien yksiköiden kesken. Sosiaalityön yhteisessä valintakokeessa tarkastaminen ja laatiminen jaettiin kolmeen osaan (pelkkään aineistoon perustuva essee, valintakoe kirjojen tietoja aineistoon soveltava essee sekä pikkukysymykset valintakoe kirjasta) ja jokainen osallistunut yksikkö tarkasti yhden osan edellä mainituista kolmesta. Työnjaon puolesta jouduttiin myös olemaan enemmän yhteydessä muiden yksiköiden tarkastajiin. Uutta yhteisen valintakokeen puitteissa olikin yhteistyö muiden yksiköiden kanssa, joka koettiin periaatteessa positiivisena asiana.

Yhteydenpito eri yksiköiden välillä tapahtui puhelinneuvotteluina ja sähköposteinä.

Valintakokeen laatimiseen vastaajat arvioivat käyttäneensä keskimäärin 70 tuntia ja kokivat työmäärän olleen laatimisen suhteen joko sama tai suurempi verrattaessa edellisiin vuosiin.

Ongelmiksi yhteisen valintakokeen laatimisprosessissa koettiin henkilökunnan rekrytointi: halukkaita ei ollut ja yhteistyöhön suhtauduttiin epäilevästi. Samoin jälkeempäin korostui uuden yhteistyön aloittamisessa pien-tenkin asioiden yksityiskohtaisen sopimisen tärkeys, koska yksiköt eivät tunne toistensa erilaisia käytäntöjä.

Työnjakoa ei koettu täysin tasapuoliseksi valintakokeen laatimisen suhteen; aineiston etsiminen ja siitä kysymysten tekeminen koettiin hankalammaksi kuin esimerkiksi kirjaosion tekeminen. Vastaukseksi työnjako-ongelmaan vastaajat ehdottivat kiertävää työnjakoa; yhtenä vuonna yksi yksikkö laatii ja tarkastaa kirjaosion, toisena aineisto-osion, jne.

Valintakokeen tarkastamiseen vastaajat käyttivät aikaa 22 tunnista 120 tuntiin. Edellisiin vuosiin verrattuna puolet tarkastajista koki työn helpommaksi ja puolet raskaammaksi.

Suurempia ongelmia tarkastajat eivät prosessin aikana kohdanneet ja työnjako koettiin pääosin tasapuoliseksi.

Tarkastajien sekä laatijoiden mielestä yhteistyötä opiskelijavalinnassa tulisi jatkaa. Nyt kokeiltua yhteistyömallia tulee kuitenkin kehittää. Vastaajat ehdottivatkin mallia, jossa hakijan on valittava hakukohteiden ensisijaisuusjärjestys, jonka perustella hän voi tulla valituksi vain yhteen yksikköön, tässä mallissa olleen kolmen sijaan. Valintayhteistyö tulisi hoitaa myös tietokoneohjelmalla, joka valitsisi hakijan suoraan siihen yliopistoon, jonka hakija on laittanut ensisijaiseksi tai johon hänen pisteensä riittävät. Ohjelman pitäisi hyväksyä eri yliopistojen erilaiset pisteytysperusteet (todistuksesta/mahdollisesti työkokemuksesta saatavat pisteet yms. kunkin yliopiston oman valinnan mukaan). Vastaajien mukaan yhteistä valintakoeikäytäntöä tulisi sosiaalityössä laajentaa koskemaan useampia yksiköitä. Lisäksi esitettiin kiertävää mallia, jossa vuosittain vastuussa voisi olla kaksi yksikköä, joista toisen vastuulla olisi kirjakysymykset ja toisella aineistotehtävät. Muiden yhteisessä valinnassa mukana olevien yliopistojen kanssa ei tarvitsisi keskustella valintakoetehtävistä vaan vastuuyliopisto hoitaisivat kokeen laadinnan autonomisesti, mikä helpottaisi yhteydenpitoa ja keskustelua.

Kokonaisuudessaan valintakokeen tarkastajat ja laatijat olivat tyytyväisiä yhteiseen valintakokeeseen ja pitivät sitä hyvänä sekä opettavaisena kokemuksena.

5.1.3. Tiedekuntien näkökulma

Valintakokeet työllistävät laitosten opettajien lisäksi myös tiedekuntien hallintohenkilökuntaa. Tiedekuntien tehtävä on valita paremmuusjärjestyslistoista opiskelijat ja lähettää heille hyväksymiskirjeet sekä oikaisu-menettelyiden hoitaminen ja tulospalvelu. Hyväksytyjen hakijoiden piti tänä vuonna ilmoittaa 4.8 mennessä, ottavatko he opiskelupaikan vastaan vai ei. Sosiaalityön yhteisessä valintakokeessa hakija kykeni tulemaan valituksi kolmeen yksikköön; Tampereelle, Jyväskylään tai Lappiin. Näin ollen useaan yksikköön valituksi tulleet hakijat saattoivat ilmoittaa vasta

4.8 mennessä, minkä paikan ottavat vastaan ja samalla perua muut. Tämä aiheutti tiedekunnissa lisätyötä, kun peruutetuille paikoille valituille hakijoille (varasijat) lähetettiin lisäkutsut. Lisäkutsujen kirjaamispäivästä valittu hakijalla oli kaksi viikkoa aikaa ilmoittaa, ottaako paikan vastaan vai ei. Tämä viivytti lopullista valintaa elokuun puoleen väliin asti. Hakijoiden kannalta tilanne muodostui myös ongelmalliseksi; harvoin on ollut tilannetta, jossa hakija tulee valituksi korkealta varasijalta. Esimerkiksi tänä vuonna Tampereelle saattoi tulla valituksi yhteispisteillä sijalta 45 (aloi-tuspaikkakiintiö yhteispisteillä valittaville oli 13) ja koepisteillä sijalta 60 (aloi-tuspaikkakiintiö koepisteillä valittaville oli 23). Tampereelle ensisijai- sesti valituista hakijoista 21 valitsi jonkun muun yksikön (Jyväskylään 9, Turkuun 2, Helsinkiin 3, Lappiin 7).

Tilanteen ratkaiseminen edellyttää atk-ohjelmaa, joka laskee suoraan mi- hin hakijan pisteet riittävät (ks. Liite 12). Ohjelman suunnittelu tulisi to- teuttaa koordinoitusti yhteydessä valtakunnallisen yliopistojen yhteisha- kujärjestelmän valmisteluun.

5.2. Sosiologia

5.2.1. Sosiologiassa käydyt valintayhteistyöneuvottelut

Sosiologiassa päällekkäishakua esiintyy nykyisellään melko runsaasti (ks. Liite 10). Jokaisessa yksikössä noin kolmannes hakijoista on hakenut vä- hintään yhteen muuhun sosiologian yksikköön, osa jopa useampaan. Va- lintakoejärjestelyllä, jossa jokaisen hakijan koesuoritus tarkastettaisiin vain kerran, valintakokeiden tarkastukseen liittyvän työmäärän voisi olet- taa vähenevän vähintään kolmanneksella.

Useat sosiologian yksiköt käyttävät samaa valintakoekirjaa ja valintako- keet ovat tehdyn selvityksen perusteella muutenkin samantyyppisiä: essee- muotoisia, joitakin pienempiä kysymyksiä, joissakin yksiköissä aineistoon soveltamista, mutta ei juurikaan monivalintakysymyksiä tai vastaavia. Edellytykset yhteisen kokeen rakentamiselle näyttävät nykykäytäntöjen perusteella olevan olemassa.

Edellä esitettyjen syiden perusteella sosiologian yksiköiden kesken on neuvoteltu mahdollisuudesta yhteisen valintakokeen järjestämiseen. Pro- jektisuunnittelija Maarit Similä esitteli ajatusta sosiologian yksiköiden

edustajille ensimmäisen kerran syyslukukaudella 2004, jolloin yksiköiden edustajat olivat kokoontuneet Tampereelle tutkinnonuudistusasioiden merkeissä. Asiaan palattiin keväällä 2006, jolloin asiasta järjestettiin Tampereella Sosiologia-päivien yhteydessä yksiköiden välinen neuvottelu 24.3.2006. Neuvottelussa olivat edustettuina Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Lapin, Tampereen ja Turun yliopistojen sosiologian laitokset. Kokoukset materiaalit ja muistio toimitettiin myös muille sosiologian yksiköille.

Neuvottelussa valintayhteistyön perusteista ja mahdollisista toteuttamistavoista kertoivat selvitysmies Sakari Ahola ja projektisuunnittelija Maarit Similä. Keskustelussa todettiin, että laitokset haluavat pitää kiinni valintakokeesta ja välttää esimerkiksi pelkästään ylioppilastodistuksen pohjalta tehtävää opiskelijavalintaa. Opiskelijavalintaa halutaan myös kehittää vaivaa säästävään, mutta hyvää valintaa ylläpitävään suuntaan. Jokainen laitos suhtautuu opiskelijavalinnan kehittämiseen periaatteessa myönteisesti. Hakijoiden kannalta (jotka nykyisin matkustavat kesäkuussa kokeesta toiseen) olisi kiistaton etu, jos esimerkiksi yhdellä paikkakunnalla kokeisiin osallistumalla voisi hakea myös muihin yliopistoihin. Laitosten osalta todettiin, että nykyisillään hakemisessa on niin paljon päällekkäisyyttä, että valintayhteistyötä kannattaa miettiä vakavasti. Hankaluutena yhteistyössä nähtiin pienten laitosten asema (esim. suhteellinen työmäärä yhteisiä kokeita tarkastaessa) sekä erilaiset nykykäytännöt esimerkiksi kokeiden tarkistukseen liittyvissä palkkioissa (osa tekee virkatyönä, osa erillistä palkkiota vastaan).

Periaatteellinen myönteisyys valintayhteistyölle testataan kuitenkin käytännön järjestelyissä. Keskustelun perusteella siinä tapauksessa, että pystytään rakentamaan kaikille osapuolille oikeudenmukainen malli, suuria esteitä yhteistyölle tuskin on. Tältä pohjalta sovittiin, että yksiköt keskustelevalle valintayhteistyöstä oppiainekokouksissaan ja esittävät kantansa siihen, ovatko kiinnostuneita valintayhteistyöstä kevään 2007 opiskelijavalinnassa ja minkälaisilla ehdoilla¹.

1 Sosiaalityön pilottikokeilussa havaittiin yhteisen tietoteknisen valintaohjelman välttämättömyys valintayhteistyön toteuttamisessa. Tietoteknisen järjestelmän puutteen takia sosiologien valintayhteistyön käynnistäminen siirrettiin myöhemmään ajankohtaan.

5.2.2. Sosiologian yksiköiden kannat valintayhteistyöhön

Yksiköistä kannanottonsa asiaan toimittivat Joensuun, Jyväskylän, Lapin, Tampereen ja Turun yliopistojen sosiologian laitokset. Puuttumaan jäivät tässä vaiheessa Helsingin, Kuopion ja Vaasan yliopistojen sosiologian yksiköiden kannat.

Joensuun yliopiston sosiologian oppiaineessa suhtaudutaan valintayhteistyöhön myönteisesti. Valintakokeen järjestämistä samana päivänä eri paikkakunnilla ja kokeen tarkistamiseen liittyvää yhteistyötä kannatetaan. Mallia, jossa kukin säilyttää omat valintaperusteensa, mutta valintakoe on yhteinen, pidetään hyvänä. Joensuun osalta yhteistyön ainoa huono puoli olisi valinnan mahdollinen pitkittyminen, sillä nykyisin valinnan tulos ilmoitetaan ennen juhannusta. Toisaalta hakijat jonottavat usein muuhun hakukohteeseen. Valintayhteistyöltä toivotaankin valintatuloksen nopeutumista sosiologian alalla. Hakijoiden jonotustilanne sosiologian eri yksiköihin selkiytyisi, jos hakijat asettavat yksiköt jo hakiessaan preferenssijärjestykseen. Lisäpisteiden antamista suosituimmuusjärjestyksessä ensimmäiseen ja mahdollisesti myös toiseen hakukohteeseen Joensuussa ei kuitenkaan kannateta.

Jyväskylän yliopiston sosiologian laitoksen kanta valintayhteistyöhön on myönteinen. Valintayhteistyön suunnittelussa tulisi ottaa huomioon muiden toiminnassa olevien valintayhteistyömuotojen sekä sosiaalityön kevään 2006 yhteisen valintakokeen kokemukset. Jyväskylä haluaa säilyttää mallin, jossa osa opiskelijoista valitaan pelkän valintakokeen ja osa valintakokeen ja ylioppilastodistuksesta saatavien pisteiden perusteella. Jyväskylä ei ole käyttänyt aineistokoetta ja katsoo, että pelkkään valintakoekirjaan perustuvat kysymykset riittävät. Jyväskylässä pidetään tärkeänä sitä, että kehitettävässä mallissa otetaan huomioon erikokoiset laitokset. Tarkastusmäärä on pystyttävä jakamaan laitosten ja tarkastajien kesken niin, että työmäärä pysyy kohtuullisena. Pohdittavaksi ratkaisuksi ongelmaan jyvaskyläläiset esittävät hakukohteiden rajaamista esim. kolmeen ja tarkastusmäärän jakamista kunkin laitoksen saaman hakijamäärän mukaan. Valintayhteistyötä tulee myös koko ajan edelleen kehittää saatujen kokemusten perusteella.

Lapin yliopiston sosiologian oppiaine ei ole valmis aloittamaan valintayhteistyötä vielä keväällä 2007, vaan haluaa odottaa ensin sosiaalityön yhteisen valintakokeen kokemukset. Lisäksi valintakoe yhteistyöhön liittyy La-

pin näkökulmasta ongelmia, joiden ratkaisukeinoja on syytä pohtia perusteellisesti ennen sen aloittamista. Yksi yhteiseen valintakokeeseen liittyvä haaste on valintakokeiden tarkastuksen aiheuttaman työmäärän pitäminen kohtuullisena. Tampereen kokouksessa todettiin, että pisteytyksen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi vastausten tarkastamisesta tulee yhden kysymyksen osalta vastata samat henkilöt, toisin sanoen yhden kysymyksen vastausten tarkastamista ei voi jakaa eri yksiköille. Näin ollen jo kaikkien valintakokeiden tarkastaminen pelkästään yhden kysymyksen osalta moninkertaistaisi Lapin sosiologian yksikön työmäärän verrattuna nykyiseen omien valintakokeiden tarkastamiseen (vuonna 2005 valintakokeessa 69 henkilöä). Myös vastausten tarkastamisvastuun jakaminen hakijan tekemän hakukohteen priorisoinnin pohjalta sisältää väistämättä ongelmansa. Käytännön järjestelyihin liittyvien ongelmien ratkaisemisen lisäksi yhteisessä valintakokeessa tulisi pystyä välttämään se, että Lapin yliopistoon hakisi aikaisempaa enemmän henkilöitä, joiden tarkoituksena ei ole jäädä sinne opiskelemaan. Oikeustieteiden osalta yhteistyö kariutui mm. tästä syystä. Lapin yliopiston sosiologia -oppiaine ei kuitenkaan torju osallistumista valintayhteistyöhön myöhemmin, kunhan on saatu kehitetty malli, jolla mm. edellä mainitut ongelmat saadaan ratkaistua.

Tampereen yliopiston sosiologian oppiaineessa suhtaudutaan myönteisesti valintayhteistyöhön, mikäli on mahdollista kehittää työtä säästävä sekä hakijoiden että eri laitosten kannalta oikeudenmukainen valintamalli. Näistä periaatteista yhteistyötä voidaan laitoksen näkökulmasta suunnitella kaikkien tai joidenkin sosiologian laitosten kesken siten, että valintayhteistyö voisi alkaa kesällä 2007. Tampereen sosiologia-oppiaine kannattaa valinnassa periaatetta, jossa osa hakijoista valitaan todistusten ja valintakokeiden perusteella, ja osa pelkän valintakokeen perusteella, kuten nykyisinkin. Pelkkä todistusvalinta ei tule kysymykseen. Konkreettisen mallin kehittämisessä laitos toivoo työnjakoa, jossa laitosten tehtävänä on huolehtia valintakokeiden sisällöstä (teokset, kysymykset, aineistot). Konkreettisen mallin rakentaminen tulisi hoitaa muutoin kuin laitosten virkatyönä, sillä resursseja on vähän ja monet seikat ovat enemmänkin hallinnollisia kuin oppialaan liittyviä. Päätös mallin käyttöön ottamisesta ja sen jatkokehittämisestä pitää kuitenkin tehdä laitoksilla. Lisäksi laitos toivoo, että selvitysmies Sakari Ahola voisi sopivassa vaiheessa tarkastella mahdollisesti hahmottuvaa valintayhteistyökuviota kokonaisuuden kannalta.

Turun yliopiston sosiologian laitoksen kanta valintayhteistyöhön on myönteinen. Yhteistyöllä tai yhteisvalinnalla voidaan saavuttaa monia etuja nykyiseen verrattuna sekä opiskelijoiden että laitosten näkökulmasta. Laitos haluaa kuitenkin korostaa, että yhteisvalintaan siirtyminen edellyttää huolellista valmistelua ja eri laitosten käytäntöjen yhteensovittamista. Tämä ei onnistu ilman lisäresursseja. Jotta asiassa edistytään, valmistelutyöhön tulisi saada opetusministeriön rahoittamaa tukea. Lisäksi tulee ratkaista monia käytännön kysymyksiä, jotka koskevat esim. kokeiden korjaamiseen ja valmisteluun liittyvän työn korvaamista ja kokeiden käytännön järjestelyjä. Laitos uskoo kuitenkin, että yhteisvalinta on sosiologian osalta täysin mahdollista.

5.2.3. Jatkotyöskentely

Edellä esitettyjen sosiologian yksiköiden kannanottojen perusteella valintayhteistyöhön on sosiologiassa halukkuutta ja hyvät edellytykset. Yhteistyön kehittäminen pysähtyi kuitenkin kesällä 2006 sosiaalityön valintayhteistyökokeilusta saatujen kokemusten takia. Sosiaalityön kokeilu osoitti, että valintayhteistyön käytännön toteuttaminen ilman yhteistä tietoteknistä järjestelmää ei ole toimiva ratkaisu. Etenkin, jos osallistuvia yksiköitä on useita, tietotekniset järjestelyt ovat välttämättömiä. Lisäksi valintayhteistyön käynnistämismvaiheessa erillinen koordinaattori osoittautui välttämättömäksi. Tästä syystä yhteiskuntatieteellisen alan valintayhteistyöprojektin ohjausryhmän kokouksessa todettiin, ettei uusiin kokeiluihin lähdetä keväällä 2007.

Tarpeellisten resurssien turvaamiseksi ehdotetaan, että sosiologian yksiköille perustettaisiin erillinen valintayhteistyön käynnistämiprojekti, joka resursoitaisiin niin, että tietotekniset ja hallinnolliset koordinaatio-ongelmat voidaan ratkaista.

Liitteenä 13 tietojärjestelmäasiantuntija Sari Pulkkisen (TaY) lausunto siitä, minkälaista tietoteknistä infrastruktuuria laajamittaisen valintayhteistyön toteuttaminen yhteiskuntatieteellisellä koulutusosalalla vaatisi.

5.3. *Tiedotusoppi ja journalistiikka*

Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan kuuluva tiedotusopin laitos ja Jyväskylän yliopiston humanistiseen tiedekuntaan kuuluva viestintätieteiden laitos ovat neuvotelleet valintayhteistyöstä keväälle 2008. Tarkoitus on järjestää yhteisvalinta yli tiedekuntarajojen tiedotusopin ja journalistiikan kesken. Kahden oppiaineen kesken valintayhteistyön toteuttaminen onnistuu myös pienemmällä tietoteknisellä varustelulla.

Hakijoiden tulee priorisoida valintakohteet viimeistään koetilanteessa, jossa he ilmoittavat sitovan hakukohteen.

6. **Tiedekuntakohtaiset opiskelijavalinnat**

Valintayhteistyökehittelyn yhteydessä osa tiedekunnista päätyi tiivistämään yhteistyötä tiedekunnan opiskelijavalinnassa oppiainekohtaisen valtakunnallisen yhteistyön sijaan.

Vaasan yliopiston hallintotieteiden tiedekunnassa yhteistyötä on tiedekunnan sisällä tiivistetty useiden vuosien ajan erilaisin valintamallein. Tiedekunnassa voi pääaineena opiskella aluetiedettä, hallintotiedettä, julkisoikeutta, sosiaali- ja terveystieteiden tiedettä tai sosiologiaa (vuodesta 2006 alkaen). Kesän päävalinnan sisäänottomäärät ovat kehittyneet nousujohteisesti vuoden 1994 50:stä vuoden 2007 85:een (huomioitavaa sosiologia uutena pääaineena, aloituspaikkoja 10 vuonna 2006).

Mallina valinnoille on ollut joko jako hakuryhmiin tai valinta yhdessä ryhmässä. Vuonna 2001 valittiin kesän päävalinnassa yhdessä ryhmässä yhteensä 60 opiskelijaa suorittamaan HTK- ja HTM-tutkintoa. Pääaineet olivat aluetiede, hallintotiede, julkisoikeus tai sosiaali- ja terveystieteet. Pääaineen opiskelijat valitsivat ensimmäisen vuoden syksyllä. Valintakoe kirjallisuuden hakija saattoi valita kahdesta (hallintotieteen tai julkisoikeuden teos). Aloituspaikkoja oli 60, joista 50 valittiin ylioppilastutkintotodistuksen ja valintakokeen yhteispistemäärällä ja 10 pelkällä valintakokeella.

Vuonna 2002 ja 2003 valinta tapahtui kahdessa hakuryhmässä. Ensimmäisessä hakuryhmässä valittiin opiskelijoita hallintotieteeseen, julkisoikeuteen sekä sosiaali- ja terveyshallintoon. Pääaineen opiskelijat valitsivat ensimmäisen vuoden aikana. Toisessa hakuryhmässä valittiin opiskelijoita aluetieteeseen.

Vuonna 2004–2006 kesän päävalinta suoritettiin neljässä ryhmässä suoraan pääaineisiin. Yhteistyötä eri pääaineiden kesken tehtiin kuitenkin hallintotieteessä ja sosiaali- ja terveyshallinnossa, joissa oli sama valintakoe kirja ja -päivä. Vuonna 2007 valinta tapahtuu Vaasan hallintotieteiden tiedekunnassa yhdessä ryhmässä ja pääaine valitaan ensimmäisen vuoden aikana. Valintakoe kirja tulee olemaan sama kaikkiin oppiaineisiin.

Tampereen yliopiston kauppaja hallintotieteiden tiedekunnassa hallintotieteiden kandidaatin ja maisterin tutkintojen pääaineita ovat aluetiede, finanss hallinto ja julkisyhteisöjen laskentatoimi, hallintotiede, julkisoikeus, kunnallispolitiikka, kunnallistalous, kunnallisoikeus ja ympäristöpolitiikka. Opiskelijavalinnassa hakija hakee suoraan pääaineeseen (ei koske kunnallisalan koulutusta) ja jokaiseen oppiaineeseen on myös omat valintakoe vaatimukset, paitsi kunnallisalan koulutuksessa, jossa samalla kokeella haetaan em. kolmeen pääaineeseen. Hakijan on jo pyrkimisvaiheessa ilmoitettava näiden oppiaineiden keskinäinen prioriteettijärjestys.

Myös Tampereen yliopiston kauppaja hallintotieteiden tiedekunnassa on suunnitteilla valintayhteistyön lisääminen hallintotieteiden sisällä. Tavoitteet koskevat kuitenkin vasta vuotta 2008 ja valintojen kehittäminen liittää opetussuunnitelmien ja tutkintorakenteen kehittämistyöhön. Esillä on mm. ollut ehdotus, jossa pääainevalinnan sijasta uudet opiskelijat voitaisiin valita kahden tai useamman oppiaineen muodostamiin oppiaineryhmisiin tai kandidaattiohjelmiin.

Esillä on ollut myös ehdotus yhteisestä artikkelikokoelmasta valintakoe vaatimuksena; valintakoe kirja jäisi pois ja jokainen oppiaine kirjoittaisi oman osuutensa kokoelmaan, joka toimisi valintakoeaineistona. Samoin hakijaystävällisyyttä lisäisi mahdollisuus, jonka mukaan aineisto olisi hakijoiden luettavissa verkosta.

7. Jatkokyöskentelymahdollisuudet, tulevaisuuden haasteet

Hankkeen yhteenvedoa ja tulevaisuuteen suuntautuvia ehdotuksia kehystää yksi olennainen tosiseikka. Yhteiskuntatieteellinen tieteenala on sekä tieteellisten kysymyksenasettelujen että organisatoristen ratkaisujensa suhteen hyvin heterogeeninen. Tämä on alan luonteen ja merkityksen kannalta positiivinen asia.

Yhteiskuntatieteellisellä alalla vallitsee vahva yksimielisyys siitä, että nykyisellään siirtyminen pelkkään todistusvalintaan ei ole mielekäästä. Uuden ainereaalin tuomista mahdollisuuksista ei olla tällä hetkellä vakuuttuneita, yhtäältä koska tämä asettaa eri lukioissa opiskelevat eriarvoiseen asemaan ja koska yhteiskuntatieteet eivät näyttäyty lukion ainevalikoimassa kovin kirrkaasti (eikä näin tule tulevaisuudessakaan olemaan). Yhteiskuntatieteellisen alan keskusteluissa käykin selvästi ilmi, että valintakokeet ovat tärkeitä ja niiden merkitystä pidetään olennaisena oppiaineiden tuloksen kannalta.

Tehtyjen selvitysten ja sosiaalityön oppiaineessa pilotoidun yhteisen valintakokeen kokemusten perusteella ohjausryhmä päätyy esittämään koulutuslalle oppiainepohjaista valintayhteistyötä, jossa valintakoe on yhteinen, mutta jossa kullakin tiedekunnalla on mahdollisuus säilyttää omat valintaperusteensa. Yhteinen valintakoe ja sen yhteydessä tapahtuva yhteinen tiedottaminen helpottavat myös eri yliopistojen erilaisten profiilien esiintuomista hakijoille. Vaihtoehtona oppiainepohjaiselle valintayhteistyölle voisi tulla kysymykseen myös valinta oppiaineryhmiin (esim. hallintotieteet) tiedekuntien sisällä.

Sosiaalityön yhteinen pilottikokeilu osoitti sen, että yhteisen valintakokeen toteuttaminen edellyttää yhteistä tietoteknistä valintajärjestelmää, jonka avulla opiskelija voidaan valita ainoastaan yhteen, hänen korkeimmalle preferenssisijalle asettamaansa yliopistoon, johon hänen pisteensä riittävät. Muussa tapauksessa valintaprosessi kestää liian kauan ja varasijoilta joudutaan kutsumaan kohtuuttoman suuri joukko opiskelijoita.

Ohjausryhmä ehdottaa, että valintayhteistyön koordinoimiseen ja kehittämiseen varataan edelleen vuosiksi 2008–2009 projektimäärärahaa, jolla valtakunnallisen koordinaattorin palkkaaminen valintayhteistyön kehittä-

miseen käy päinsä. Lisäksi rahoitusta tarvitaan yhteisen tietoteknisen valintajärjestelmän hankkimiseen.

Edellyttäen, että rahoitus koordinaattorin palkkaamiseen ja tietotekniseen valintajärjestelmään järjestyy, ohjausryhmä ehdottaa yhteiskuntatieteellisen koulutusalan tiedekunnille valintayhteistyön kehittämiseen ryhtymistä seuraavan mallin ja aikataulun mukaisesti:

Esitys valintayhteistyön perusmalliksi

Yhteisvalinnan koordinaattori organisoii yhteistyön laitosten ja tiedekuntien välillä ja huolehtii valinnan käytännön toteutuksesta. Yhteistyössä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- yhteistyö rakentuu oppiainekohtaisesti
- oppiaineyksiköt vastaavat valintakokeen sisällöllisestä tuottamisesta ja tarkastamisesta (työ jaetaan yksiköiden kesken myöhemmin sovittavien periaatteiden mukaisesti)
- tiedekunnat vastaavat valintayhteistyön hallinnollisesta koordinoimisesta
- kussakin oppiaineessa järjestetään yhteinen valintakoe kaikissa osallistuvissa yksiköissä
- hakija voi osallistua valintakokeeseen missä tahansa valintayhteistyöhön osallistuvassa yksikössä
- hakija voi samalla valintakokeella hakea myöhemmin sovittavaan määrään yksiköitä
- muita valintaperusteita pyritään valmistelutyössä mahdollisuuksien mukaan yhdenmukaistamaan (esim. yo-todistuksista saatavat pisteet), mutta yksiköillä on mahdollisuus säilyttää omat valintaperusteensa
- hakijan on asetettava hakukohteensa ensisijaisuusjärjestykseen joko hakuvaiheessa tai viimeistään valintakokeen yhteydessä
- kukin yliopisto tekee omat valintansa, mutta tulokset verrataan keskenään ja suhteutetaan hakijoiden ensisijaisuuspreferensseihin yhteisen valintaohjelman avulla ⇒ kullekin hakijalle tarjotaan vain yksi opiskelupaikka

- yliopisto voi halutessaan asettaa ehdon, jonka mukaan esim. 50 % opiskelijoiksi valittavista on kyseiseen yliopistoon ensisijaisesti hakeneita
- valintayhteistyömalli sovitetaan yhteen valtakunnallisen sähköisen hakujärjestelmän kehittymisen kanssa

Aikataulu

Tavoitteena on, että valintayhteistyöhön päästäisiin useissa yhteiskuntatieteellisen koulutusalan oppiaineissa keväällä 2009.

- sitoutuminen hankkeen edistämiseen kevättalvella 2007
- valintayhteistyömallin yksityiskohtainen suunnittelu vuoden 2008 aikana (sisällöllinen suunnittelu oppiaineiden työryhmissä ja hallinnollinen suunnittelu tiedekuntatasolla)
- sähköisen yhteishakujärjestelmän käynnistyminen kevät 2008 ja kokemukset siitä
- yhteisen atk-järjestelmän (”yhteisvalintaosan”) tilaaminen kesällä 2008
- valintaperusteiden vahvistaminen syksyllä 2008
- valintayhteistyön toteutus kesällä 2009

Valintayhteistyöprojektin ensimmäisessä, nyt päättyneessä vaiheessa ei pystytty juurikaan paneutumaan valintayhteistyöhön varsinaisen kesän valintakoevalinnan ulkopuolella. Suurin syy tähän on paitsi erityisvalintakiintiöitä koskevat melko kirjavat käytännöt myös se, että tilanne näiden valintojen osalta on tulevina vuosina muuttumassa, kenties melko radikaalistikin.

Kaksiportaisen tutkinnon myötä syntyy yhteiskuntatieteelliselle alalle tilanne, jossa joidenkin opiskelijoiden kannalta voisi olla mielekästä vaihtaa pääainetta kandidaatin ja maisterin tutkinnon tuomassa saumassa. Tällainen liikkuvuus ei ole tällä hetkellä kovin suurta, ja se hoidetaan juuri erillisvalinnan kiintiöiden kautta. Näkymät tulevan liikkuvuuden suuruudesta ja mielipiteet sen toivottavuudesta vaihtelevat voimakkaasti. Kysymys heijastuu niin yksittäisten tieteenalojen sisälle (tiedekuntien ja tieteenalai-

nen sisäinen liike), tieteenalojen välille kuin yliopistojen välille. Maisteriopintoihin valikoitumisella voi olla merkittäviä heijastusvaikutuksia koko yliopistojärjestelmän sisäiselle työnjaolle, ja tällaiset ratkaisut olisi hyvä tehdä tietoisesti ja ennakoiden.

Uusi tutkintojärjestelmä avaa rakenteellisesti uudenlaisen mahdollisuuden liikkuvuuteen ja on selvää, että sitä hyväkseen käyttävien opiskelijoiden määrä tulee kasvamaan. Siksi asiaa olisi valmisteltava niin yliopistojen sisällä kuin valtakunnallisesti.

Ohjausryhmä ehdottaa, että kaksiportaisen tutkinnon yhteiskuntatieteelliselle alalla tuomaa liikkuvuutta ja sen periaatteita ennakoimaan perustetaan oma valtakunnallinen työryhmänsä. Työ voidaan nivoa yhteen edellä esitetyn valintayhteistyömallin toteutuksen kanssa siten, että näitä asioita pohtivien työryhmien työtä valmistelee yhteinen koordinaattori.

Valintayhteistyöprojektin ohjausryhmä

Puheenjohtaja professori

Risto Kunelius

Sihteeri

Maarit Similä

Liite 1.

Yhteiskuntatieteellisen koulutusalan valintayhteistyöprojektin loppuraportti

VALINTAYHTEISTYÖ JA YHTEISVALINNAT

Yliopistojen välinen valintayhteistyö vaihtelee. Sitä voidaan toteuttaa mm. yhteisvalintana, yhteishakuna tai siten, että järjestetään yhteinen valintakoe. Valintayhteistyötä on myös yhteisistä valintakoe kirjoista sopiminen ja valintakoe päivien koordinoiminen. Tekniikan alan yhteisvalinta on Suomessa pisimmälle kehittynyt ja samalla myös tunnetuin yliopistotason valintayhteistyömuoto: yliopistot tekevät yhteistyötä opiskelijavalinnan jokaisessa vaiheessa: valintaperusteet, valintakoe, hakeminen ja tulosten julkaiseminen ovat yhteisiä. Muilla aloilla valintayhteistyö on kirjavampaa.

Erilaisissa selvityksissä, muistioissa ja raporteissa on kartoitettu valintayhteistyötilannetta Suomessa eri vuosina ja vuosikymmeninä. Esimerkiksi selvitysmies Matti Jussilan vuonna 1996 julkaistussa selvityksessä ”Korkeakoulujen opiskelijavalinnat Kehittämisen haasteita ja mahdollisuuksia” esitellään kattavasti valintayhteistyötilannetta vuonna 1995. Selvityksessä on yksityiskohtaiset kuvaukset joidenkin yhteisvalintojen toiminnasta valinta-aikatauluineen. Opetusministeriön toimeksiannosta tehdyssä ”Yliopistojen opiskelijavalintojen kartoituksessa” käydään läpi kaikkien koulutusalojen opiskelijavalintojen tilanne vuonna 2001. Selvitysmies Sakari Aholan raportissa ”Yhteishausta yhteisvalintaan Yliopistojen opiskelijavalintojen kehittäminen” on mm. taulukkomuotoinen vertaileva esitys vuosina 2003–2004 käytössä olleista valintayhteistyömuodoista. Myös suhteellisen tuoreessa keväällä 2005 ilmestyneessä yliopistojen yhteishakutyöryhmän muistiossa kuvaillaan yleisesti muutamaa pitkälle kehitettyä yhteisvalintaa.

Tähän koosteeseen on koottu tietoja keväällä 2006 toteutettavista yliopistojen välisistä valintayhteistyömuodoista ja yhteisvalinnoista (yhden yliopiston sisäiset useamman oppiaineen yhteisvalinnat on jätetty tämän koosteen ulkopuolelle). Pyrkimys on ollut kattavaan koosteeseen, mutta on toki mahdollista, että jonkin alan uusi yhteistyöavaus on jäänyt havaitsematta. Tiedot on kerätty pääsääntöisesti yliopistojen opiskelijavalintasivuilta. Lisäksi joistakin valintayhteistyömuodoista on kysely tarkentavia tietoja valintayhteistyöhön osallistuvien tiedekuntien opintoasiainpäälliköille suunnatuilla sähköpostikyselyillä. Näiden tietojen osalta tulee korostaa sitä, että kyselyitä ei ole suunnattu kaikille valintaan osallis- tulle tiedekunnille, vaan ainoastaan esimerkiksi koordinaatiovastuussa olevalle

yksikölle tai Tampereen yliopiston kyseiseen valintayhteistyöhön osallistuvalla tiedekunnalla. On siis mahdollista, että joihinkin esim. valintayhteistyön toimitusta koskeviin arviointeihin olisi joltakin toiselta yksiköltä kysyttäessä tullut erilaisia vastauksia.

Koosteen lopuksi esitetään muutaman purkautuneen valintayhteistyömuodon toimintamallit sekä tiedekunnista esitetyt syyt valintayhteistyön purkautumiselle.

Biologian yhteisvalinta

Biologian suomenkielisessä yhteisvalinnassa ovat mukana:

- Helsingin yliopisto
- Joensuun yliopisto
- Jyväskylän yliopisto
- Oulun yliopisto
- Turun yliopisto
- Helsingin yliopiston ympäristöekologian laitos (Lahti)

Biologian opiskelijoiden lisäksi yhteisvalinnassa valitaan opiskelijat Helsingin yliopiston ympäristöekologian laitokselle (Lahti), limnologiaan ja kalataloustieteeseen sekä ympäristönsuojelutieteeseen.

Yleinen toimintaperiaate

Yhteisvalinnassa hakija voi hakea koulutuspaikkaa yllä mainituista yliopistoista/hakukohteista yhdellä hakemuksella ja osallistumalla ainoastaan yhteen valintakokeeseen. Samana vuonna voi hakea korkeintaan viiteen yhteisvalinnan hakukohteeseen (hakukohteita on kaikkiaan kahdeksan). Hakulomake palautetaan siihen yliopistoon, jossa hakija osallistuu valintakokeeseen. Hakija asettaa hakemuksessaan tavoittelemansa opiskelupaikat suosituimmuusjärjestykseen (ilmoitettu järjestys on sitova) ja hänet valitaan tässä järjestyksessä siihen koulutukseen, johon hänen pisteensä riittävät.

Jokainen yhteisvalinnassa mukana oleva yliopisto määrittelee itse valintaperusteensa ja hyväksymisrajansa (vain valintakoe ja sen arvostelu on sama).

Valintakoe ja kokeen järjestäminen

Valintakoekysymykset ovat muutaman edellisen vuoden valintakoekysymysten tarkastelun perusteella esseemuotoisia ja sisältävät myös aineiston soveltamista (ei monivalintaa). Kokeet perustuvat tällä hetkellä lukion biologian opetussuunnitelman mukaisiin asioihin, aikaisempina vuosina on käytetty myös valintakoe-kirjallisuutta.

Valintaa koordinoi jokainen mukana oleva yliopisto vuorollaan. Koordinaatio vaihtuu joka vuosi. Alkusyksystä pidetään palaveri, jossa kunkin yliopiston hallinto- ja opetushenkilökuntaa edustavat henkilöt ovat paikalla, samoin atk-ajot tekevä henkilö. Kokouksessa sovitaan seuraavan vuoden asiat, kuten aikataulutehtaan koko prosessi, päätetään valintakokeen kirjallisuus, kokeen muoto ja pituus, sekä aihealueet, joista kysymykset laaditaan ja jaetaan yliopistojen kesken tehtävien laadintavastuut. Kukin mukana oleva yliopisto laatii ja korjaa joka vuosi tehtäviä. Kukin yliopisto laatii aina kaksinkertaisen määrän tehtäviä lopulliseen nähden. Helsingin yliopisto aina neljä, muut suurehkot yksiköt 2-4 ja pienet 2 tehtävää. Keväällä kokoontuu opettajien raati valitsemaan näistä puolet, eli Hki 2, muut 1-2 tehtävää. Kokeessa vastataan 3 pakolliseen ja 2 valinnaiseen tehtävään, joita on tarjolla ollut vaihteleva määrä 4-6. Kukin yksikkö tarkastaa ne tehtävät, jotka se on laatinut, samoin laatii vastineet näitä kysymyksiä koskeviin mahdollisiin oikaisupyyntöihin.

Valintakokeen voi tehdä millä vaan yhteisvalintaan osallistuvalla paikkakunnalla. Koevastaukset lähetetään kokeen jälkeen tarkastaviin yksiköihin kirjattuna kirjeenä. Yliopistot ilmoittavat toisilleen, milloin kokeet on saatu postiin ja milloin ne ovat tulleet perille, jolloin mahdollisten ongelmien ilmetessä kadonneita kirjeitä päästään etsimään nopeasti. Koevastauksia ei kopioida ennen postittamista. 1970-luvulta asti toiminnassa olevassa yhteisvalinnassa koevastauksen postitus ei ole kertaakaan aiheuttanut ongelmia.

Valinnan atk

Yhteisvalintaan osallistuvat yliopistot ovat valinneet Joensuun yliopiston ATK-keskuksen valintaohjelman tekijäksi ja valinta-ajojen suorittajaksi tarjouskilpailun perusteella. Sopimus on voimassa kunnes se irtisanotaan. Atk-keskus toimittaa yksiköille myös valmiit hyväksymiskirjeet (sähköisessä muodossa) ja hoitaa postin kanssa massa-ajoina hylkäys- ja varasijakirjeiden postituksen, mikä on yksiköille vaivatonta ja ilmeisesti myös kohtuullisen hintaista (yksiköitä laskutetaan kirjeiden määrän perusteella). ATK-keskuksessa on tietty henkilö, joka vuosittain tekee valintatyön. Yliopistot maksavat hänen matkansa syksyisin pidettävään seuraavan vuoden suunnittelupalaveriin. Palaverissa käydään myös aina lävitse kesän valinnan onnistuminen ja mahdolliset valinnan kehittämistarpeet. Atk-ajot tekevä henkilö esittää tällöin tilastot valintojen toteutumisesta ja esittää myös atk-järjestelmän näkökulmasta yhdenmukaistamis- ja virtaviivaistamistavoimuksia eri yksiköiden valintaperusteisiin.

Oikaisuvaatimukset

Mallivastaukset julkaistaan verkossa jo ennen valinnan tuloksen selviämistä. Niinpä hakijoiden ei ole tarpeen pyydellä niitä mistään. Halutessaan tutustua

koevastauksiinsa he pyytävät ne siitä yliopistosta, jossa olivat kokeessa. Tiedekunnat faksailivat virkatöinä koepapereita yliopistojen välillä heinäkuussa. Mahdolliset oikaisuvaatimuksensa kaikki hakijat lähettävät valintaa koordinoivaan yliopistoon. Koordinoiva yliopisto laatii koosteen oikaisuvaatimuksista (mihin tehtävään, mihin yliopistoon) ja pyytää vastineet kysymysten laatijoilta/tarkastajilta. Samoja vastineita käytetään kaikissa muutoksenhakuelimissä yliopistosta riippumatta (eli vaikka vaatisi oikaisua kolmen eri yliopiston valintaan, mutta saman tehtävän perusteella, kirjoitetaan vain yksi vastine, jota käytetään kaikissa näissä yliopistoissa).

Kokemuksia

Kokemuksen mukaan hakijat haluavat yleensä biologiaa opiskelemaan, ts. oppiaine on ensisijainen hakukriteeri verrattuna esimerkiksi paikkakuntaan, joten suuri osa hakijoista listaa useita hakukohteita. Jos valittu joutuu epämieluisempaan kohteeseen, ottaa hän kuitenkin pääsääntöisesti paikan vastaan, koska haluaa opiskella biologiaa – ja yrittää opintojen myöhemmässä vaiheessa vaihtaa yliopistoa (biologiassa tosin tiukat säännöt esim. Helsingissä, koska halukkaita on niin paljon) tai hakee seuraavana vuonna valintojen kautta uudelleen.

Yhteisvalinnassa on tehty tilastoja hakijoiden hakukohteiden määrästä ja siitä, miltä prioriteettisijalta he ovat tulleet valituiksi. Esim. vuonna 2005 Helsinkiin valittiin 88 opiskelijaa, joista 81 oli asettanut Helsingin ykkössijalle. Joensuuhun taas valittiin kaikkiaan 51 opiskelijaa, joista 18 tuli valituksi ykkösprioriteettiinsa ja viimeiseltä sijalta eli 5-prioriteetista valittiin 7 opiskelijaa.

Biologiassa yhteisvalinta on ollut käytössä jo 1970-luvun lopulta lähtien. Kaikki mukana olevat yksiköt haluavat jatkaa edelleen. Turku on kokeillut irtiottoa muutama vuosi sitten, mutta palasi yhteisvalintaan yhden oman valintakerran jälkeen. Biologian kohdalla on huomattava, että hakijoita on aina ollut moninkertainen määrä paikkoihin nähden, joten kaikille riittää hyviä opiskelijoita. Opiskelijoita ajatellen systeemi on hyvä, kun yhdellä kokeella voi hakea useaan paikkaan. Kun valintaperusteet voivat kaikissa yliopistoissa olla erilaisia, voi kukin yliopisto jo tällä suunnata valintojaan, vaikka onkin mukana yhteisvalinnassa.

Biokemian ja bioteknologian yhteinen valintakoe

Osallistuvat yksiköt

- Helsingin yliopiston biotieteellisen tiedekunnan biokemian koulutusohjelma
- Tampereen yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan bioteknologian koulutusohjelma

- Osin myös Helsingin seudun biotekniikan koulutusohjelma

Yleiskuvaus

Kummallakin yliopistolla on oma hakulomakkeensa. Mikäli hakija pyrkii molempiin koulutusohjelmiin, hänen tulee jättää hakulomake kumpaankin yliopistoon. Hakija voi osallistua valintakokeeseen valitsemallaan paikkakunnalla (Helsingissä tai Tampereella), mutta vain sellaisessa yliopistossa, johon hän on jättänyt hakulomakkeen. Jos hakija hakee Helsingin seudun biotekniikan koulutusohjelmaan, hänen on tehtävä valintakoe Helsingissä.

Vaikka valintakoe on yhteinen (osiot A ja B), kummallakin tiedekunnalla on omat valintaperusteensa. Helsingin seudun biotekniikan koulutusohjelmaan hakevat tekevät lisäksi osion C.

Valintakoe ja sen järjestäminen

Valintakokeessa on kuusi kysymystä, joista puolet laaditaan ja tarkastetaan Tampereella, puolet Helsingissä. Kysymykset laativat opettajat tapaavat kerran keväällä hioakseen kokeen kokonaisuuden valmiiksi.

Valintakokeen jälkeen vastaukset lähetetään tarkastavaan yliopistoon kirjatulla kirjeellä. Tehtävien pisteet toimitetaan kumpaankin yliopistoon, jotka syöttävät ne omiin valintajärjestelmiinsä ja tekevät omat valinta-ajonsa.

Kokemuksia

Kahteen yliopistoon hakevia ja pääseviä ei ole kovin paljon. Toistaiseksi ei ole ilmennyt siirtohalukkuutta yliopistoihin jo päässeiden kesken. Uudelleen hakeutumista tapahtuu lähinnä lääketieteellisen koulutuksen suuntaan. Oikaisuvaatimuksia ei ole tähän mennessä tullut, mutta ne hoidettaisiin siten, että hakija hakee oikaisua siltä tiedekunnalta, jonka valintaan haluaa oikaisua ja tämä yliopisto pyytäisi vastineen ko. kysymyksen tarkastajalta.

Diplomi-insinööri- ja arkkitehtikoulutuksen yhteisvalinta

Diplomi-insinööri- ja arkkitehtikoulutuksen yhteisvalinnan (DIA) piiriin kuuluu seitsemän yliopistoa:

- Teknillinen korkeakoulu
- Tampereen teknillinen yliopisto
- Lappeenrannan teknillinen yliopisto
- Oulun yliopiston teknillinen tiedekunta
- Turun yliopiston matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

- Vaasan yliopiston teknillinen tiedekunta
- Åbo Akademi kemiallis-teknillinen tiedekunta

Yleiskuvaus

Yhteisvalinnan puitteissa voi pyrkiä mihin tahansa yhteisvalinnan piirissä olevaan yliopistoon ja lähes kaikkiin näissä yliopistoissa tarjolla oleviin diplomi-insinöörin, arkkitehdin tai maisema-arkkitehdin tutkintoon johtaviin koulutusohjelmiin tai opintosuuntiin. Hakukohteita on kaikkiaan 58, joista hakija voi hakea viiteen. Hakulomake on yhteinen ja se toimitetaan siihen yliopistoon, jossa hakija osallistuu valintakokeisiin.

Kaikilla yhteisvalintaan osallistuvilla yksiköillä on samat valintaperusteet lukuun ottamatta erikoistapausvalintoja. Hakuajat ja tulosten julkistamisaikataulu on yhteinen.

DIA-yhteisvalinnassa opiskelijavalinta suoritetaan kolmessa valintaryhmässä: paperivalinta, valinta alkupisteiden ja koepisteiden perusteella sekä valinta koepisteiden perusteella. Paperivalinnalla valitaan korkeintaan 30 % hakukohteen kiintiöstä, alkupiste- ja koepiste-perusteella valitaan 60 % paperivalinnan jälkeisestä kiintiöstä ja pelkkien koepisteiden perusteella 40 % paperivalinnan jälkeisestä kiintiöstä. Arkkitehtuurikoulutuksen valinnassa 80 % hakukohteen kiintiöstä valitaan alkupisteiden ja koepisteiden perusteella ja 20 % pelkkien koepisteiden perusteella.

Diplomi-insinööri- ja arkkitehtikoulutuksen yhteisvalinnasta päättää yhteisvalintatoimikunta, jossa on mukana kaikkien yliopistojen henkilökunnan ja opiskelijoiden edustajat. Yhteisvalintaa on teknisellä alalla toteutettu vuodesta 1974 alkaen.

Fysiikan valintakoeysteistyö

Fysiikan valintakoe on yhteinen pyrittäessä

- Helsingin matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Jyväskylän matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Turun yliopiston matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Oulun yliopiston luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Kuopion yliopiston luonnontieteiden ja ympäristötieteiden tiedekuntaan

Yleiskuvaus

Kullakin yliopistolla on omat hakulomakkeensa. Fysiikan valintakokeeseen hakija voi osallistua valitsemallaan paikkakunnalla kuitenkin siten, että hänen täy-

tyy jättää hakemus valitsemansa yliopiston lisäksi myös siihen yliopistoon, jossa hän osallistuu fysiikan valintakokeeseen. Jokaisella yhteistyössä mukana olevalla tiedekunnalla on omat valintaperusteensa, koskien mm. suoravalintoja, ylioppilastutkintotodistuksista saatavien pisteiden laskentaa sekä valintakokeen pakollisuutta ja sen huomioonottamista valinnoissa.

Kemian valintakoe yhteistyö

Kemian valintakoe on yhteinen pyrittäessä

- Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Jyväskylän yliopiston matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Turun yliopiston matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Oulun yliopiston luonnontieteelliseen tiedekuntaan

Yleiskuvaus

Kullakin yliopistolla on omat hakulomakkeensa. Kemian valintakokeeseen hakija voi osallistua valitsemallaan paikkakunnalla kuitenkin siten, että hänen täytyy jättää hakemus valitsemansa yliopiston lisäksi myös siihen yliopistoon, jossa hän osallistuu kemian valintakokeeseen. Jokaisella yhteistyössä mukana olevalla tiedekunnalla on omat valintaperusteensa, koskien mm. suoravalintoja, ylioppilastutkintotodistuksista saatavien pisteiden laskentaa sekä valintakokeen pakollisuutta ja sen huomioonottamista valinnoissa.

Matematiikan valintakoe yhteistyö

Matematiikan valintakoe on yhteinen pyrittäessä

- Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Joensuun yliopiston, matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Jyväskylän yliopiston matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Turun yliopiston matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan
- Oulun yliopiston luonnontieteelliseen tiedekuntaan

Yleiskuvaus

Kullakin yliopistolla on omat hakulomakkeensa. Matematiikan valintakokeeseen hakija voi osallistua valitsemallaan paikkakunnalla kuitenkin siten, että hänen täytyy jättää hakemus valitsemansa yliopiston lisäksi myös siihen yliopistoon, jossa hän osallistuu matematiikan valintakokeeseen. Jokaisella yhteistyössä mukana olevalla tiedekunnalla on omat valintaperusteensa, koskien mm. suoravalin-

toja, ylioppilastutkintotodistuksista saatavien pisteiden laskentaa sekä valintakokeen pakollisuutta ja sen huomioonottamista valinnoissa.

Kauppätieteellisen alan yhteisvalinta

Yhteisvalintaan osallistuvat yksiköt

- Helsingin kauppakorkeakoulu
- Turun kauppakorkeakoulu
- Joensuun yliopisto
- Kuopion yliopisto
- Lapin yliopisto
- Oulun yliopisto
- Tampereen yliopisto
- Vaasan yliopisto
- Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Yleiskuvaus

Hakijat valitaan yhteisellä pääsykokeella suorittamaan kauppätieteiden kandidaatin (KTK) ja kauppätieteiden maisterin (KTM) tutkintoja. Valinta etenee kahdessa vaiheessa: esivalintana yliopistoon ja lopullisena valintana yliopiston sisäiseen hakukohteeseen.

Hakija voi tulla hyväksytyksi vain yhteen hakemistaan kohteista. Yhteisvalinnassa voi pyrkiä enintään kolmeen yliopistoon kerrallaan. Haku tapahtuu yhdellä hakulomakkeella, jossa hakija asettaa yliopistot ensisijaisuusjärjestykseen. Ensisijaisuusjärjestyksessä ensimmäiseen hakukohteeseen saa kaksi lisäpistettä, toiseen yhden ja muihin ei lisäpisteitä. Osa yliopistoista ottaa opiskelijat suoraan pääaineisiin tai ohjelmiin. Toisissa yliopistoissa pääaine tai ohjelma tulee puolestaan valittavaksi myöhemmin opintojen kuluessa. Tästä riippuen kullakin yliopistolla voi olla yksi tai useampi yliopiston sisäinen hakukohde. Silloin kun hakea voi useampaan kuin yhteen yliopiston sisäiseen hakukohteeseen, hakija asettaa nämäkin ensisijaisuusjärjestykseen. Valintakoe tehdään siinä yliopistossa, jonne hakija hakee ensisijaisesti.

Valintakoe koostuu monivalintatehtävistä ja se arvostellaan aina samalla tavalla riippumatta hakukohteista. Esimerkiksi ylioppilastutkintotodistuksesta saatavat taustapisteet lasketaan esivalinnassa kaikkiin yliopistoihin samalla tavalla, mutta yliopistojen sisäisissä hakukohteissa taustapisteiden laskutavat voivat olla erilaisia. Joidenkin yliopistojen sisäisiin hakukohteisiin pyrkiminen tapahtuu kokeen lisäksi haastattelun avulla. Esivalinnassa saman kevään ja edellisen syksyn ylioppilaat saavat 2 lisäpistettä, edellisen kevään ylioppilaat yhden lisäpisteen.

Kaiken kaikkiaan kauppatieteellisen alan yhteisvalinta on varsin moniulotteinen järjestelmä. Tarkat tiedot valintaperusteista löytyvät kauppatieteellisen alan yhteisvalinnan yhteisestä valintaoppaasta. *Yksityiskohtia käytännön järjestelyistä esittelee ohjausryhmän kokouksessa 10.2. suunnittelija Jukka Oksanen Helsingin kauppakorkeakoulusta.*

Englannin kielen yhteisvalinta

Englannin kielen yhteisvalintaan osallistuvat seuraavat yksiköt:

- Tampereen yliopiston englantilainen filologia
- Joensuun yliopiston vieraiden kielten laitos, englannin kieli
- Joensuun yliopiston kansainvälisen viestinnän laitos, englannin kieli ja kääntäminen (Savonlinnassa)
- osin myös Tampereen yliopiston englannin kielen kääntämisen koulutusohjelma

Yleiskuvaus

Kokeen voi suorittaa Joensuussa, Savonlinnassa tai Tampereella riippumatta siitä, mihin yksikköön hakija ensisijaisesti pyrkii. *Jokaiseen yksikköön, jonne pyritään, tulee lähettää hakuajan kuluessa erillinen hakemus.*

Hakulomaketta seuraa lisälomake, joka tuodaan täytettynä koetilaisuuteen. Hakijan tulee lisälomakkeessa esittää, haluaako hän suorituksensa otettavaksi huomioon muissakin yhteisvalintaan osallistuvissa yksiköissä kuin siinä, jonka hän asettaa ensimmäiselle sijalle. Hakija siirtää lomakkeensa tiedot kokeessa optiselle lomakkeelle, jolle myös koevastaukset kirjataan. Ellei hakijan saavuttama englannin kielen valintapistemäärä riitä ykköstilalle asetettuun yksikköön pääsemiseksi, tarkistetaan automaattisesti, riittääkö se toiselle tai kolmannelle tilalle asetettuun, mikäli ne on lomakkeessa mainittu.

Hakemuksen lisäksi on jokaisen hakijan lähetettävä ilmoitus kokeeseen osallistumisesta siihen yksikköön, jossa hän aikoo valintakokeen suorittaa.

Tampereen yliopiston käännöstieteeseen oppiaineena englannin kieli hakijoiden englannin kielen taitoa mittaava valintakokeen osa on sama kuin englannin yhteisvalintaan osallistuvissa yksiköissä. Jos hakija hakee Tampereen yliopiston käännöstiede englantiin, hänen on tehtävä valintakoe Tampereella, koska englannin kielen taitoa mittaavan osion lisäksi tulee suorittaa suomen kielen taidon koe, joka järjestetään vain Tampereella. Lisäksi kirjallisuuskokeessa on vastattava kahden kirjan kysymyksiin, koska englannin yhteisvalintaan osallistuvien yksiköiden valintakoekirja on eri kuin käännöstiede englannin valintakoekirja.

Valintakoe ja sen järjestäminen

Jokainen yksikkö valmistelee osan kokeesta. Koe on jaettu yksiköiden kesken neljään osaan. Aikaisemmin toimittiin niin, että yksiköt tekivät pari vuotta samaa osiota, jonka jälkeen vuoro vaihtui. Sittemmin käytäntö muuttui niin, että joka yksiköllä on oma vastuuosionsa. Todettiin, että kun yksikkö voi keskittyä pelkästään tiettyyn osioon, asiantuntemus kasvaa ja kokeesta tulee parempi.

Koevastaukset merkitään optiselle lomakkeelle, ja lomakkeet tarkastetaan keskitetysti Jyväskylän yliopiston laskentakeskuksessa. Kokeen jälkeen optiset lomakkeet lähetetään koepaikkakunnilta Jyväskylään matkahuollon kautta.

Koe on ollut käytössä niin monta vuotta, että yhteisiä suunnittelukokouksia ei tarvita, vaan asioista voidaan sopia yksiköiden kesken sähköpostitse. Jokainen yksikkö tietää aikataulun ja oman vastualueensa.

Valinnan atk

Yhteisvalinnan atk:n hoitaa Jyväskylän yliopiston atk-keskus ostopalveluna. JY:n atk-keskus laskuttaa jokaista yhteisvalintaan osallistuvaa yliopistoa atk-ajoista sisäänottokiintiön mukaan. Optiset lomakkeet maksavat myös, ne tilataan Jyväskylästä. Koepaperit jokainen yliopisto monistaa itse. Yhteisvalintaan osallistuvat yliopistot eivät laskuta toisiaan vaan työt on jaettu.

Kokemuksia

Tampereen osalta yhteisvalinta on toiminut hyvin ja oppiaineet ovat olleet todella tyytyväinen. Oppiaineen mukaan työmäärä on pieni suhteessa suureen hakijajoukkoon ja opiskelija-aines on hyvää. Tampereelle tosin valitaan käytännössä kaikki ensimmäiseltä prioriteettisijalta. Muualle toiselta tai kolmannelta ensisijaisuussijalta joutuneet hakevat osin seuraavana vuonna Tampereelle. Laajemman yhteisvalinnan toimiessa tilanne on ollut tasaisempi (ks. purkautuneiden yhteisvalintojen kohta kieliaineiden yhteisvalinta).

Kasvatustieteellisen alan valintayhteistyö: luokanopettajien ja lastentarhanopettajien yhteinen esivalinta ja kasvatustieteen alan yhteinen kirjallinen valintakoe

Luokanopettajien yhteisvalintaan kuuluvat seuraavien yliopistojen kasvatustieteiden tiedekunnat (Helsingin yliopistossa käyttäytymistieteellinen tiedekunta): Helsingin, Joensuun (Joensuu ja Savonlinna), Jyväskylän, Lapin, Oulun (Oulu ja Kajaani), Tampereen (Tampere ja Hämeenlinna) ja Turun yliopistot (Turku ja Rauma).

Lastentarhanopettajien koulutuksen yhteisvalintaan kuuluvat seuraavien yliopistojen kasvatustieteiden tiedekunnat (Helsingin yliopistossa käyttäytymistieteellinen tiedekunta): Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistot.

Opiskelijavalinta on kaksivaiheinen. Todistusten perusteella suoritettavan esivalinnan hoitaa Jyväskylän yliopisto valtakunnallisena yhteisvalintana. Yliopistoilla on yhteinen hakulomake, jolla voi hakea yhtä aikaa 1-3 opettajankoulutusyksikköön. Hakija voidaan kutsua valintakokeeseen vain yhteen opettajankoulutusyksikköön.

Uutuutena kasvatustieteellisellä alalla pilotoidaan vuonna 2006 yhteistä kirjallista koetta, jota useat yksiköt käyttävät luokan- ja lastentarhanopettajien valinnan lisäksi kasvatustieteen tieteenalaohjelmien valinnassa. Yhteinen kirjallinen koe koostuu monivalintatehtävistä. Kirjallisen kuulustelun lisäksi monissa kasvatustieteen yksiköissä järjestetään lisäksi soveltuvuuskokeet (ainakin luokan- ja lastentarhanopettajien koulutuksessa). Kasvatustieteen tieteenalaohjelmissakin valintakokeissa on usein monivalintojen lisäksi myös yksikkökohtainen osio, joka on esimerkiksi aineistokoe tai toiseen valintakoekirjaan perustuva koe. Opiskelijan on periaatteessa mahdollista hakea useampaan koulutusohjelmaan saman tiedekunnan sisällä, jos koulutusohjelmat käyttävät valtakunnallista yhteistä kirjallista koetta.

Psykologian yhteinen valintakoe

Osallistuvat yksiköt

- Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellinen tiedekunta
- Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Yleiskuvaus

Hakija voi pyrkiä samalla valintakokeella sekä Helsingin että Tampereen yliopistoon. Tällöin molempiin yliopistoihin tulee lähettää ko. yliopiston hakuajan kuluessa oma erillinen hakemuksensa.

Vaikka valintakoe on yhteinen, soveltavat molemmat yliopistot omia valintaperusteitaan (mm. yo-tutkintotodistuksesta annettavat pisteet).

Hakija voi osallistua valintakokeeseen Helsingissä tai Tampereella riippumatta siitä, kumpaan yliopistoon on hakemassa. Valintakokeeseen osallistumispaikka tulee ilmoittaa molempien yliopistojen hakulomakkeessa sille merkityssä kohdassa. Osallistumispaikkailmoitus on sitova.

Valintakoe on osittain yhteinen myös Helsingin yliopiston kognitiotieteen kanssa. Valintakoe on tällöin tehtävä Helsingissä.

Valintakoe ja sen järjestäminen

Kokeessa on kahdentyyppisiä tehtäviä:

- Monivalintatehtävät.
- Muut tehtävät. Nämä tehtävät tarkastetaan vain 150:ltä monivalintatehtävissä parhaiten suoriutuneilta.

Kummankin tyyppisissä tehtävissä voi olla sekä tilastomatematiikkaa että yleiseen päättelykykyyn ja aineistojen tulkintaan liittyviä tehtäviä.

Lopullinen koepistemäärä lasketaan siten, että niille 150:lle, jotka ovat suoriutuneet parhaiten monivalintatehtävistä, lasketaan kokeen yhteispistemäärä, jota painotetaan niin, että kokeessa parhaiten menestynyt saa koepistemääräksi 100.

Valintakoe laaditaan osallistuvien yksiköiden yhteistyönä. Helsingin yliopisto tarkastaa optiselle lomakkeelle vastattavat monivalintakysymykset kummankin yksikön osalta. Muu tehtävien tarkastaminen on jaettu yksiköiden kesken.

Kokeen tulosten julkaiseminen ja oikaisuvaatimukset

Kumpikin yliopisto julkistaa tulokset oman aikataulunsa mukaisesti. Oikaisuvaatimukset osoitetaan sille tiedekunnalle, jonka valintaan haluaa oikaisua. Tiedekunta pyytää vastineet kokeen tarkastajilta.

Sosiaalityön yhteinen valintakoe

Sosiaalityössä järjestetään kesällä 2006 yhteinen valintakoe seuraavissa yksiköissä:

- Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteellinen tiedekunta
- Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunta
- Tampereen yliopisto yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Yleiskuvaus

Hakija voi pyrkiä samalla valintakokeella 1-3 valintayhteistyöhön osallistuvaan yksikköön. Jokaiseen yksikköön, jonne hakija pyrkii, tulee lähettää ko. yliopiston hakuaajan kuluessa oma erillinen hakemuksensa.

Hakija voi osallistua pääsykokeeseen Jyväskylässä, Rovaniemellä tai Tampereella riippumatta siitä, mihin näistä yksiköistä on hakemassa. Valintakokeeseen

osallistumispaikka tulee ilmoittaa kunkin yliopiston hakulomakkeessa sille merkityssä kohdassa. Osallistumispaikkailmoitus on sitova.

Useampaan yksikköön kunkin yksikön omalla hakulomakkeella hakenut ja valintakokeessa menestynyt opiskelija voi tulla hyväksytyksi useampaan yksikköön. Tällöin hän valitsee, minkä paikan ottaa vastaan ja peruu muut. Hakija voi myös jäädä jonottamaan toisen yksikön opiskelupaikkaa.

Vaikka valintakoe on yhteinen, on kaikilla osallistuvilla yksiköillä omat valinta-perusteensa.

Valintakoe ja sen valmistelu

Valintakoe on jaettu kolmeen osaan, josta kukin yksikkö valmistelee ja tarkastaa yhden osan. Valintakokeen tehtäväjaossa on pyritty hyödyntämään kunkin yksikön perinteitä ja kokemuksen kautta syntynyttä osaamista. Jyväskylässä on käytetty pelkkiä kirjallisuuteen perustuvia kysymyksiä, joten jyväskyläläiset tekevät kokeen pelkkään kirjaan perustuvan osion. Lapissa käytettiin useita vuosia pelkkää aineistokoetta, joten he laativat kokeeseen osan, joka perustuu pelkästään kokeessa jaettavaan aineistoon. Tampereella on totuttu tekemään aineistokoekysymyksiä, jotka edellyttävät lisäksi valintakoekirjan tietojen hallintaa ja soveltamista, joten he laativat kokeeseen tällaisen osan. Kaikki kolme kokeen osaa ovat painoarvoltaan yhtä suuria. Kukin laitos on valinnut vastuuhenkilön, joka on yhteydessä muiden yliopistojen vastuuhenkilöihin kokeen valmistelussa.

Valintakokeen jälkeen kokeen osat toimitetaan tarkastettaviksi niihin yksiköihin, jotka ovat kysymykset laatineet. Sosnet järjestää johtoryhmän kokouksensa koetta seuraavana päivänä Helsingissä, jossa kysymyksiä vaihdetaan yksiköiden kesken siten, että kunkin koepaikkakunnan edustaja luovuttaa kysymykset tarkastettavaksi asianomaisten yksiköiden edustajille. Tarkastettujen tehtävien pisteet toimitetaan kaikkiin yksiköihin, jotka syöttävät hakijoidensa pisteet omiin valintaohjelmiinsa ja tekevät valinta-ajonsa.

Valinta-aikataulu

Kukin yliopisto noudattaa omaa hakuaikaansa ja omaa tulosten julkistamisaikatauluun.

Oikaisuvaatimukset

Hakija voi pyytää koepaperinsa tutustuttavakseen haluamassaan yliopistossa. Asianomainen tiedekunta pyytää hakijan paperit muista yliopistoista, josta ne faksataan sinne, missä henkilö haluaa papereihinsa tutustua.

Oikaisuvaatimukset osoitetaan siihen yliopistoon, jonka valintaan haluaa oikaisua. Ko. yliopisto pyytää vastineen asianomaisen tehtävän tarkastajalta.

Tietojenkäsittelytieteen yhteisvalinta

Tietojenkäsittelytieteen yhteisvalintaan osallistuvat

- Helsingin yliopisto
- Joensuun yliopisto
- Kuopion yliopisto
- Tampereen yliopisto
- Turun yliopisto

Yleiskuvaus

Tietojenkäsittelytieteen yhteisvalinta on rakennettu pitkälti biologian yhteisvalinnan mallin mukaisesti. Valintakoe on yhteinen ja järjestetään samanaikaisesti kaikissa mukana olevissa yliopistoissa. Jokainen yhteisvalinnassa mukana oleva yliopisto määrittelee kuitenkin itse pistelaskukaavansa ja hyväksymisrajansa.

Haku tapahtuu erillisellä tietojenkäsittelytieteen yhteisvalinnan hakulomakkeella. Yhteisvalinnassa voidaan pyrkiä enintään neljään hakukohteeseen, jotka hakija asettaa hakulomakkeessa suosituimmuusjärjestykseen. Pyrkimisjärjestys on sitova, eikä sitä voi muuttaa hakuajan päättymisen jälkeen. Hakija voi tulla valituksi tietojenkäsittelytieteen/tietotekniikan opiskelijaksi vain yhteen yhteisvalinnassa mukana olevaan yliopistoon. Hyväksytyksi tullut ei voi jäädä jonottamaan suosituimmuusjärjestyksessä ylemmälle sijalle asettamaansa yliopistoon.

Hakulomake palautetaan siihen yliopistoon, jossa hakija osallistuu valintakokeeseen.

Joensuun yliopisto vastaa yhteisvalinnassa käytettävästä atk-ohjelmistosta (muut tiedekunnat maksavat palvelusta). Valintojen koordinoituvastuu kiertää mukana olevien yliopistojen kesken.

Ympäristötieteen valintakoe yhteistyö

Osallistuvat yksiköt

- Jyväskylän yliopiston matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta
- Kuopion yliopiston luonnontieteiden ja ympäristötieteiden tiedekunta

Yleiskuvaus

Kummallakin yliopistolla on omat hakulomakkeensa. Ympäristötieteen valintakokeeseen hakija voi osallistua valitsemallaan paikkakunnalla kuitenkin siten, että hänen täytyy jättää hakemus valitsemansa yliopiston lisäksi myös siihen yliopistoon, jossa hän osallistuu valintakokeeseen.

Vaikka valintakoe on yhteinen, niin jokaisella yhteistyössä mukana olevalla tiedekunnalla on omat valintaperusteensa, koskien mm. suoravalintoja, ylioppilastutkintotodistuksista saatavien pisteiden laskentaa sekä valintakokeen pakollisuutta ja sen huomioonottamista valinnoissa

Lääketieteellisen koulutusalan valintayhteistyö

Lääketieteellisen alan valintayhteistyö toimii päällekkäishakua ehkäisevästi: opiskelija joutuu etukäteen päättämään, mihin yksikköön hakee (yhteinen valintakoe kaikissa yliopistoissa samana päivänä ja opiskelija voi hakea vain yhteen yliopistoon). Kokeen kehittämisessä on hyödytty yhteistyöstä (mm. aineistokoe).

PÄÄTTYNEITÄ VALINTAYHTEISTYÖKUVIOITA

Farmasian yhteisvalinta

Helsingin yliopiston farmasian tiedekunta ja Kuopion yliopiston farmaseuttinen tiedekunta tekivät valintayhteistyötä 1990- ja 2000 luvun taitteessa viitisen vuotta.

Farmasiassa oli yhteinen valintakoe, mutta omat valintaperusteet. (Tosin kummankin yksikön taustapisteytys oli hyvin pitkälle samantyyppinen, mutta joitain eroja kuitenkin oli.) Opiskelijan piti etukäteen valita, kumpaan yliopistoon hakee. Yhtenä vuotena kokeiltiin mallia, jossa opiskelija sai samalla valintakokeella hakea toiseen ensisijaisesti ja toiseen toissijaisesti. Tätä ei kuitenkaan jatkettu, koska sen koettiin hankaloittavan valintaprosessia ja tulosten käsittelyä, eikä sen koettu antavan valinnalle vastaavaa lisäarvoa. Ongelmana olivat ennen kaikkea erilaiset menettelytavat yliopistoissa, aikataulut, ohjelmistot ym. ja tiedonsiirto.

Sittemmin valintayhteistyö on purkaantunut myös yhteisen valintakokeen osalta.

Helsingin yliopiston farmasian tiedekunnan opintoasiain päällikön mukaan yhteistyöstä luovuttiin lähinnä kokeen sisällön vuoksi. Koetta haluttiin toisessa yliopistossa kehittää eri suuntaan kuin toisessa. Niin päädyttiin erilaiseen kokee-

seen ja sitä kautta yhteistyöstä luopumiseen. Yhteistyön uudelleen virittäminen on otettu aika ajoin esille, muttei ainakaan vielä toteutettu. Koe on edelleen ollut pääsääntöisesti kuitenkin samana päivänä, jolloin hakijan on etukäteen valittava, kumpaan yliopistoon hakee.

Kuopion yliopiston opiskelijavalintojen kehittämisstrategiassa todetaan seuraa-
vaa: ”Yhteistyötä Helsingin yliopiston farmasian laitoksen kanssa on kokeiltu. Valintayhteistyö on kuitenkin päättynyt. Helsingin ja Kuopion valintasuunnitelmat ja myös koulutusohjelmien sisällöt poikkeavat toisistaan. Helsinki haluaa painottaa opiskelijavalinnoissaan eri asioita kuin Kuopion yliopiston farmaseuttinen tiedekunta, myös valintakiintiöt ovat erilaiset.” (Kuopion yliopiston opiskelijavalintojen kehittämisstrategia 2003)

Kieliaineiden laaja valtakunnallinen yhteisvalinta

Kieliaineiden valtakunnallinen valintayhteistyö alkoi jo 1970-luvulla ja parhaimmillaan yhteistyössä oli mukana 17 laitosta eri yliopistoista. Matti Jussilan opiskelijavalintojen selvitysmiehenä työstämässä raportissa todetaan, että vuonna 1995 mukana oli vielä 10 oppiainetta neljästä eri yliopistosta: Jyväskylän yliopiston englantilainen, germaaninen ja romaaninen filologia sekä venäjän kieli ja kirjallisuus, Tampereen yliopiston englantilainen, germaaninen ja slaavilainen filologia, Turun yliopiston germaaninen filologia (myös saksan kielen kääntäminen ja tulkinta) ja ranskan kieli ja kulttuuri (myös ranskan kääntäminen ja tulkinta) sekä Joensuun yliopiston englantilainen filologia. Kuluneen kymmenen vuoden aikana yhteisvalinta on kutistunut edellä kuvatuksi Tampereen yliopiston ja Joensuun yliopiston väliseksi englannin kielen yhteisvalinnaksi. Toimintaperiaate valtakunnallisessa kieliaineiden yhteisvalinnassa oli samanlainen kuin nyt jäljellä olevassa englannin kielen yhteisvalinnassa (jokaisella kielellä oma kielikokeensa).

Toiminnan hiipumisen syyksi arvellaan mm. opetusministeriön erillisen rahoituksen loppumista, ostopalveluna ostetun valintakokeiden optisten lomakkeiden lukemisen kalleutta sekä sitä, että osa yksiköistä on alkanut valita opiskelijoita suoraan aineenopettajan koulutukseen (esim. JY).

Oikeustieteellisen alan valintayhteistyö

Oikeustieteissä tehtiin valintayhteistyötä vuodesta 1980-luvun alkupuolelta lähtien. Kyseessä on ollut alkuvaiheessa Helsingin, Turun ja Lapin yliopistojen oikeustieteellisten tiedekuntien täydellinen yhteisvalinta eli opiskelijat on valit-

tu yhteiseltä listalta paremmuusjärjestyksessä. Tätä yhteistyötä kesti muutamaa poikkeusvuotta lukuunottamatta kaikkien kolmen yliopiston osalta vuoteen 1995 saakka. Ensimmäisenä valintayhteistyöstä jättäytyi pois Turun yliopisto. Lapin ja Helsingin yliopistot olivat vuosina 1996–1998 vielä teknisessä yhteistyössä keskenään (mm. kokeet järjestettiin samana päivänä ja samoilla paikkakunnilla ja valintakoe kirjallisuus oli sama). Tämän jälkeen valintayhteistyö purkautui kokonaan.

Valintayhteistyö kariutui mm. siihen, että opiskelijat halusivat vaihtaa oikaisujen ja valitusten kautta ensisijaisesti haluamaansa / kotipaikan yliopistoon/tiedekuntaan. Esim. jotkut Turkuun valitut helsinkiläiset halusivat Helsinkiin, minkä seurauksena turkulaisten lopulliset valinnat olivat selvillä vasta marras-joulukuussa, kun valitukset oli saatu käsiteltyä, ja tällöin peruskurssiopetus Turussa oli jo annettu. Lisäksi opiskelijat anoivat runsaasti siirtoja tiedekunnasta toiseen mm. sosiaalisin, terveydellisin tms. perustein. Valintakokeiden korjaaminen oli valtava urakka kun yhdenvertaisuussyistä oli yhden korjaajan luettava läpi kahdessa-kolmessa viikossa jopa yli 3.000 vastausta (esseeitä). Tuo määrä oli oikeustieteisiin H-kiin, Turkuun ja Lappiin hakeneita yhteensä.

Liite 2.

Pääaineet ja aloituspaikat yhteiskuntatieteellisellä koulutuslalla 2006

Aloituspaikat

HELSINGIN YLIOPISTO	Päävalinta
Valtiotieteellinen tiedekunta	aloituspaikat
Kansantaloustiede	63
Kehitysmatutkimus	10
Käytännöllinen filosofia	15
Poliittinen historia	20
Sosiaali- ja kulttuuriantropologia	20
Sosiaalipolitiikka	25
Sosiaalipsykologia	18
Sosiaalityö	25
Sosiologia	40
Talous- ja sosiaalihistoria	15
Tilastotiede	30
Viestintä	30
Yleinen valtio-oppi	-
Hall. ja org. tutk.	17
Yleinen valtio-oppi	-
Maailmanpol.tutk.	18
Yleinen valtio-oppi	-
Pol.tutk.	17
Yhteensä	363

JOENSUUN YLIOPISTO	Päävalinta
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta	aloituspaikat
Filosofia	10
Kansantaloustiede	30
Kauppatieteet	65
Oikeustieteet, julk.oik.	50
Psykologia	15
Sosiologia	15
Tilastotiede	12
Yhteiskuntamaantiede	10
Yhteiskuntapolitiikka	25
Ymp.pol ja -oik., julkisoikeus	10
Ymp.pol ja -oik., yhteiskuntapol.	10
Yhteensä	252

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO	Kesävalinta
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	aloituspaikat
Filosofia	20
Kulttuuripolitiikan ko	
Psykologia	65
Sosiaaligerontologian ko	
Sosiaalityö	20
Sosiologia	36
Sosiologia, sosiaaligerontologian linja	
Tilastotiede	10
Valtio-oppi	28
Yhteiskuntapolitiikka	36
Yhteensä	215

KUOPION YLIOPISTO	Päävalinta
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	aloituspaikat
Paikallistalouksien kehittäminen	15
Sosiaalihalintotiede	12
Sosiaalipedagogiikka	15
Sosiaalipolitiikka	15
Sosiaalipsykologia	12
Sosiaalityö	40
Sosiologia	10
Yhteensä	75

LAPIN YLIOPISTO	Päävalinta
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta	aloituspaikat
Hallintotiede	20
Julkisoikeus	20
Kansainväl. suhteet	20
Kuntoutus	20
Sosiaalityö	45
Sosiologia	20
Valtio-oppi	10
Yhteensä	155

TAMPEREEN YLIOPISTO	
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Päävalinta aloituspaikat
Kansainväl.pol.	22
Psykologia	22
Sosiaalipol.	20
Sosiaalipol., Pori	7
Sosiaalipsykologia	14
Sos.työ	36
Sos.työ, Pori	7
Sosiologia	19
Sosiologia, Pori	6
Tiedotusoppi	39
Tiedotusoppi, kuvajournalismin linja	6
Valtio-oppi	22
Yhteensä	220
Kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunta	
Kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunta	Päävalinta aloituspaikat
Kunnallisan alan koulutus	44
Julkisoikeus	27
Aluetiede	20
Hallintotiede	20
Ympäristöpol.	10
Finanssihallinto ja julkisyhteisöjen laskentatoimi	21
Yhteensä	142

TURUN YLIOPISTO	
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Päävalinta aloituspaikat
Filosofia	12
Pol. historia	22
Sos.pol.	16
Sos.työ	16
Sosiologia	26
Tal.tiede	30
Tilastotiede	12
Yleinen valtio-oppi	22
Yhteensä	156

VAASAN YLIOPISTO	Päävalinta
Hallintotieteiden tiedekunta	aloituspaikat
Aluetiede	20
Hallintotiede	25
Julkisoikeus	15
Sosiaali- ja terveyshallinto	15
Sosiologia	10
Yhteensä	85

ÅBO AKADEMI	Päävalinta
Samhälls- och Vårdvetenskapliga Fakulteten	aloituspaikat
Socialpolitik	12
Utvecklingspsykologi	12
Yhteensä	24
Ekonomisk-statsvetenskapliga Fakulteten	Päävalinta
	aloituspaikat
Informationsförvaltning	8
Politics magister	77
Yhteensä	85

HELSINGIN YLIOPISTON	Päävalinta
Svenska social- och kommunalhögskolan	aloituspaikat
Journalistik	18-22
Socialpsykologi och psykologi	14-16
Socialt arbete	28-32
Sociologi	14-16
Statskunskap med förvaltning	18-22
Yhteensä	92-108

Liite 3.

Yhteiskuntatieteellisellä koulutuslalla sovellettavat ylioppilastutkintotodistuksen pisteitysasteikot 2006

Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta

Helsingin yliopistossa ylioppilastutkinnon arvosanojen perusteella annetaan pisteitä kolmen viimeisen vuoden ylioppilaille. Ylioppilastutkinnosta annettavien alkupisteiden enimmäismäärä on valtiotieteellisessä tiedekunnassa 36 pistettä. Kansantaloustieteessä ja tilastotieteessä huomioidaan äidinkieli ja matematiikka, sekä kaksi parasta reaalista, toisesta kotimaisesta kielestä tai vieraasta kielestä. Sosiologiassa huomioidaan äidinkieli, reaali- ja matematiikka ja muissa aineissa äidinkieli ja reaali- ja matematiikka, toisesta kotimaisesta kielestä tai vieraasta kielestä. Maksimissaan valintakokeesta ja ylioppilastutkinnosta voi saada 72 pistettä.

Helsingin yliopisto	Sosiologia äidinkieli	Sosiologia reaali	Sosiologia matematiikka	Muut A/pitkä	Muut B/lyhyt
laudatur	16	12	8	9	7
eximia cum laude approbatur	13	8	5	7	5
magna cum laude approbatur	8	4	2	5	2
cum laude approbatur	0	0	0	0	0
lubenter approbatur	0	0	0	0	0
approbatur	0	0	0	0	0
improbatur	0	0	0	0	0

Joensuun yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Joensuun yliopistossa ylioppilastutkinnosta voi saada pisteitä kolmella erilaisella luokituksella; 60 pistettä (kansantaloustiede, psykologia), 40 pistettä (filosofia, julkisoikeus, sosiologia, yhteiskuntamaantiede, yhteiskuntapolitiikka, ympäristöpolitiikka, ympäristöoikeus) ja 30 pistettä (tilastotiede). Valintakokeesta ja ylioppilastutkinnosta pisteitä voi saada enintään 80 (tilastotiede) ja 100 (muut oppiaineet).

Joensuun yliopisto	A/laaja/pitkä	B/lyhyt
laudatur	10	8
eximia cum laude approbatur	8	6
magna cum laude approbatur	6	4
cum laude approbatur	4	2
lubenter approbatur	2	0
approbatur	0	0
improbatur	0	0

Jyväskylän yliopisto, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Jyväskylän yliopistossa ennen vuotta 1996 kirjoittaneille ylioppilaille annetaan pisteitä lukion päästötodistuksen keskiarvosta sekä äidinkielen, 1. vieraan kielen ja reaalikokeen tai matematiikan ylioppilaskokeista maksimissaan 60 pistettä. 1996 tai sen jälkeen kirjoittaneille pisteitä annetaan äidinkielen, pakollisen aineen vaativan kokeen sekä kahden muun aineen ylioppilaskokeista maksimissaan 63 pistettä. Valintakokeesta voi pisteitä saada enintään 63.

Jyväskylän yliopisto	äidinkieli, matematiikka, vieras kieli, A1	B/lyhyt
laudatur	21	16
eximia cum laude approbatur	20	15
magna cum laude approbatur	15	12
cum laude approbatur	12	9
lubenter approbatur	9	6
approbatur	6	3
improbatur	0	0

Kuopion yliopisto, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Kuopion yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa ylioppilastodistuspisteiden perusteella voi saada maksimissaan 36 pistettä. Kuopion yliopistossa osaan oppiaineista ei ole mahdollista hyödyntää ylioppilastutkintoa (sosiaalipolitiikka, sosiaalipsykologia, sosiaalihalintotiede, sosiologia). Valintakokeesta voi saada enintään 36 pistettä (yo-todistus ja valintakoe yhteensä 72 pistettä).

Kuopion yliopisto	äidinkieli, reaali., mat. pitkä, taso A	mat. lyhyt, B-taso
laudatur	12	9
eximia cum laude approbatur	10	7
magna cum laude approbatur	8	5
cum laude approbatur	6	3
lubenter approbatur	4	1
approbatur	2	0
improbatur	0	0

Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Lapin yliopistossa ylioppilastodistuspisteitä annetaan neljästä parhaasta aineesta enintään 40 ja kaikkiin oppiaineisiin pisteytys on sama. Julkisoikeuden ja sosiaalityön kohdalla ei huomioida ylioppilastutkintoa. Valintakokeesta ja ylioppilastutkinnosta voi saada enintään 80 pistettä.

Lapin yliopisto	Taso A
laudatur	10
eximia cum laude approbatur	9
magna cum laude approbatur	8
cum laude approbatur	5
lubenter approbatur	4
approbatur	2
improbatur	0

Tampereen yliopisto, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa valinnassa huomioidaan vuonna 1997 tai sen jälkeen suoritettu ylioppilastutkinto. Ylioppilastutkintotodistuksen kokeet huomioidaan kolmessa ryhmässä; A. äidinkieli, B. reaalikoe tai jonkun reaaliaineen koe ja C. kolme muuta vapaavalintaista ainetta, joista yksi voi olla myös toinen reaaliaineen koe. Äidinkielen, reaalin, reaaliaineiden sekä laajan tai pitkän oppimäärän mukaisten muiden kokeiden peruspisteet lasketaan 1,5-kertaisina kokonaispistemäärään. Ylioppilastutkintotodistuksesta voi näin ollen saada enintään 52.5 pistettä. Valintakokeesta ja ylioppilastutkinnosta voi saada enintään 112.5 pistettä.

Tampereen yliopisto, yhttdk	äidinkieli, reaali, 3 muuta vapaaval. ainetta
laudatur	7
eximia cum laude approbatur	6
magna cum laude approbatur	5
cum laude approbatur	4
lubenter approbatur	3
approbatur	2
improbatur	0

Tampereen yliopisto, kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunta/hallintotieteet

Tampereen yliopiston kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunnassa hallintotieteissä äidinkielenkoe, reaaliaineidenkoe sekä laajan tai pitkän oppimäärän mukainen muu koe tuottavat 1,5-kertaisen pistemäärän. Suomi ja ruotsi toisena kielenä rinnastetaan äidinkielen kokeeseen. Yo-todistuksesta voi saada enintään 52,5 pistettä.

Valinnassa otetaan huomioon enintään viisi oppiainetta. Syksyn 2005 ja kevään 2006 uudet ylioppilaat saavat lisäksi valinnassa yhden lisäpisteen.

Tampereen yliopisto, hall	Kaikki
laudatur	7
eximia cum laude approbatur	6
magna cum laude approbatur	5
cum laude approbatur	4
lubenter approbatur	3
approbatur	2
improbatur	0

Turun yliopisto, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Turun yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan valinnassa huomioidaan neljä koetta; äidinkieli ja kolme seuraavista; toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka tai reaalikoe/kokeet. Äidinkielen ja reaalikokeen tulos pisteytetään A-tason kokeen mukaisesti. Valintakokeesta ja ylioppilastutkinnosta voi saada enintään 80 pistettä.

Turun yliopisto	A/laaja/ pitkä	B/kielet keskipitkä, matematiikka lyhyt
laudatur	10	8
eximia cum laude approbatur	8	6
magna cum laude approbatur	6	4
cum laude approbatur	4	2
lubenter approbatur	2	0
approbatur	1	0
improbatur	0	0

Vaasan yliopisto, hallintotieteiden tiedekunta

Vaasan yliopistossa ylioppilastodistuksesta voi saada 30 pistettä, samoin valintakokeesta (yht. 60 pistettä).

Vaasan yliopisto	lyhyt kieli	mat. lyhyt	äidinkieli, pitkä kieli	mat. pitkä, reaal.
laudatur	7	7	10	10
eximia cum laude approbatur	6	6	9	9
magna cum laude approbatur	4	4	7	7
cum laude approbatur	2	2	4	4
lubenter approbatur	1	1	2	2
approbatur	0	0	0	0
improbatur	0	0	0	0

Åbo Akademi

Åbo Akademiassa ylioppilastutkintotodistuksesta voi maksimissaan saada 47 pistettä. Jokaisesta ylioppilastutkinnossa suoritetusta kokeesta voi saada pisteitä, myös esimerkiksi useammasta reaaliaineen kokeesta.

Åbo Akademi	A/laaja/ pitkä	B/kielet keskipitkä, matematiikka lyhyt
laudatur	7	5
eximia cum laude approbatur	6	4
magna cum laude approbatur	5	3
cum laude approbatur	4	2
lubenter approbatur	3	1
approbatur	2	0
improbatur	0	0

Liite 4.

Hallintotieteiden päällekkäishaku ja päällekkäiset valintakoeosallistumiset 2005–2006

Hallintotiede

2005

Hakemuksia

Yliopisto	Valintakoe-materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia	Lappi	Tampere	Vaasa
Lappi	aineistokoe	14.6.2005	20	194		7	11
Tampere	Vartola ja aineistokoe	8.6.2005	20	163	7		11
Vaasa	Salminen	20.6.2005	25	107	11	11	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Valintakoe-materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia	Lappi	Tampere	Vaasa
Lappi	aineistokoe	14.6.2005	20	146		5	5
Tampere	Vartola ja aineistokoe	8.6.2005	20	102	5		10
Vaasa	Salminen	20.6.2005	25	86	5	10	

2006

Hakemuksia

Yliopisto	Valintakoe-materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia	Lappi	Tampere	Vaasa
Lappi	aineistokoe	13.6.2006	20	194		7	10
Tampere	Vartola ja aineistokoe	7.6.2006	20	176	7		8
Vaasa	Salminen	19.6.2006	25	130	10	8	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Valintakoe-materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia	Lappi	Tampere	Vaasa
Lappi	aineistokoe	13.6.2006	20	138		3	5
Tampere	Vartola ja aineistokoe	7.6.2006	20	97	3		5
Vaasa	Salminen	19.6.2006	25	89	5	5	

Liite 5.

Julkisoikeuden päällekkäishaku ja päällekkäiset valintakoeosallistumiset 2005–2006

Julkisoikeus

2005

Hakeneet

Yliopisto	Valintakoe-materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hake-muksia	Joen-suu	Lappi	Tam-pere	Vaasa
Joensuu	Tapani & Tolvanen	9.6.2005	50	196		8	9	10
Lappi	lakiaineisto	13.6.2005	20	100	8		1	4
Tampere	Jyränki ja aineisto	8.6.2005	25	112	9	1		5
Vaasa	Husa & Pohjolainen	20.6.2005	15	98	10	4	5	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Valintakoe-materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hake-muksia	Joen-suu	Lappi	Tam-pere	Vaasa
Joensuu	Tapani & Tolvanen	9.6.2005	50	138		3	6	3
Lappi	lakiaineisto	13.6.2005	20	73	3		1	3
Tampere	Jyränki ja aineisto	8.6.2005	25	73	6	1		4
Vaasa	Husa & Pohjolainen	20.6.2005	15	78	3	3	4	

2006

Hakeneet

Yliopisto	Valintakoe- materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hake- muksia	Joen- suu	Lappi	Tam- pere	Vaasa
Joensuu	Tapani & Tolvanen	9.6.2006	10	195		1	3	2
Lappi	lakiaineisto	12.6.2006	20	81	1		5	4
Tampere	Jyränki ja aineisto	7.6.2006	25	121	3	5		5
Vaasa	Husa & Pohjolainen	19.6.2006	15	50	2	4	5	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Valintakoe- materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hake- muksia	Joen- suu	Lappi	Tam- pere	Vaasa
Joensuu	Tapani & Tolvanen	9.6.2006	10	132		0	2	1
Lappi	lakiaineisto	12.6.2006	20	58	0		2	1
Tampere	Jyränki ja aineisto	7.6.2006	25	86	2	2		3
Vaasa	Husa & Pohjolainen	19.6.2006	15	36	1	1	3	

Liite 6.

Kansainvälisen politiikan ja -suhteiden päällekkäishaku ja päällekkäiset valintakoeosallistumiset 2004–2006

Kansainvälinen politiikka ja kansainväliset suhteet

2004

Hakeneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Lappi	Tampere
Lappi	Apunen ja Luoma-aho & kump.	20.6.2004	20	127		48
Tampere	Apunen ja aineisto	7.6.2004	22	369	48	

Valintakokeisiin osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe-osallistumiset	Lappi	Tampere
Lappi	Apunen ja Luoma-aho & kump	20.6.2004	20	76		32
Tampere	Apunen ja aineisto	7.6.2004	22	269	32	

2005

Hakeneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Lappi	Tampere
Lappi	Luoma-aho & kump. (ja aineisto)	14.6.2005	20	128		28
Tampere	Apunen ja aineisto	6.6.2005	22	323	28	

Valintakokeisiin osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe-osallistumiset	Lappi	Tampere
Lappi	Luoma-aho & kump. (ja aineisto)	14.6.2005	20	84		23
Tampere	Apunen ja aineisto	6.6.2005	22	233	23	

2006

Hakeneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Lappi	Tampere
Lappi	Luoma-aho & kump.	13.6.2006	20	101		14
Tampere	Apunen ja aineisto	9.6.2006	22	305	14	

Valintakokeisiin osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe-osallistumiset	Lappi	Tampere
Lappi	Luoma-aho & kump.	13.6.2006	20	64		10
Tampere	Apunen ja aineisto	9.6.2006	22	230	10	

Liite 7.

Sosiaali- ja yhteiskuntapolitiikan päällekkäishaku ja päällekkäiset valintakoeosallistumiset 2004–2006

Sosiaalipolitiikka ja yhteiskuntapolitiikka

Taulukot sivuilla 67-69.

2004

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Karisto & kump. ja aineisto	9.6.2004	25	212		3	22	2	19		24
Joensuu	Savikuja	8.6.2004	25	110	3		koepvä	0	0		3
Jyväskylä	Karisto & kump.	8.6.2004	36	156	22	koepvä		0	20		5
Kuopio	Saari & kump. ja Anttonen-Sipiä	25.5.2004	10	25	2	0	0		1		2
Tampere	Anttonen-Sipiä ja Karisto & kump.	7.6.2004	20	126	19	0	20	1			koepvä
Pori	Jokinen-Saaristo ja Anttonen-Sipiä	7.6.2004	7	49							
Turku	Karisto & kump.	7.6.2004	16	100	24	3	5	2	koepvä		

Tampere ja Pori eivät ole aineistossa erotettavissa toisistaan, vaan kokonaishakemuserä on otettu Tampereen yliopiston valintatilastoista.

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Koeosallistuneet	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Karisto & kump. ja aineisto	9.6.2004	25	158		0	20	0	14		21
Joensuu	Savikuja	8.6.2004	25	66	0		koepvä	0	0		0
Jyväskylä	Karisto & kump.	8.6.2004	36	91	20	koepvä		0	14		0
Kuopio	Saari & kump. ja Anttonen-Sipiä	25.5.2004	10	24	0	0	0		1		1
Tampere	Anttonen-Sipiä ja Karisto & kump.	7.6.2004	20	78	14	0	14	1			koepvä
Pori	Jokinen-Saaristo ja Anttonen-Sipiä	7.6.2004	7	26							
Turku	Karisto & kump.	7.6.2004	16	66	21	0	0	1	koepvä		

2005

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Karisto & kump. ja aineisto	7.6.2005	25	192		koepvä	38	4	51	3	koepvä
Joensuu	Savikuja	7.6.2005	25	90	koepvä		8	0	2	0	koepvä
Jyväskylä	Karisto & kump.	14.6.2005	36	174	38	8		8	45	1	21
Kuopio	Heine & Julkunen & kump.	25.5.2005	14	55	4	0	8		9	0	5
Tampere	Karisto ja aineisto	6.6.2005	20	187	51	2	45	9		koepvä	30
Pori	Jokinen-Saaristo ja Anttonen-Sipilä	6.6.2005	6	36	3	0	1	0	koepvä		2
Turku	Karisto & kump. (+ aineisto)	7.6.2005	16	82	koepvä	koepvä	21	5	30	2	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Koosallistumiset	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Karisto & kump. ja aineisto	7.6.2005	25	129		koepvä	25	2	37	1	koepvä
Joensuu	Savikuja	7.6.2005	25	54	koepvä		1	0	1	0	koepvä
Jyväskylä	Karisto & kump.	14.6.2005	36	109	25	1		5	33	1	14
Kuopio	Heine & Julkunen & kump.	25.5.2005	14	43	2	0	5		3	0	1
Tampere	Karisto ja aineisto	6.6.2005	20	130	37	1	33	3		koepvä	18
Pori	Jokinen-Saaristo ja Anttonen-Sipilä	6.6.2005	6	20	1	0	1	0	koepvä		1
Turku	Karisto & kump. (+ aineisto)	7.6.2005	16	44	koepvä	koepvä	14	1	18	1	

2006

Hakemuksia

Yliopisto	Valintakoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Karisto & kump. ja aineisto	8.6.2006	25	182		2	41	2	66	3	59
Joensuu	Savikuja	6.6.2006	25	95	2		10	5	3	1	2
Jyväskylä	Karisto & kump.	13.6.2006	36	178	41	10		7	56	3	51
Kuopio	Helne & kump.	23.5.2006	15	36	2	5	7		3	1	2
Tampere	Karisto & kump.	9.6.2006	20	182	66	3	56	3		4	70
Pori	Anttonen-Sipiä	9.6.2006	7	40	3	1	3	1	4		3
Turku	Karisto & kump.	8.6.2006	16	148	59	2	51	2	70	3	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Valintakoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Koeosallistuneet	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Karisto & kump. ja aineisto	8.6.2006	25	134		1	30	1	51	0	41
Joensuu	Savikuja	6.6.2006	25	63	1		5	3	2	0	2
Jyväskylä	Karisto & kump.	13.6.2006	36	122	30	5		4	45	0	34
Kuopio	Helne & kump..	23.5.2006	15	27	1	3	4		2	1	1
Tampere	Karisto & kump.	9.6.2006	20	130	51	2	45	2		0	46
Pori	Anttonen-Sipiä	9.6.2006	7	24	0	0	0	1	0		1
Turku	Karisto & kump.	8.6.2006	16	101	41	2	34	1	46	1	

Liite 8.

Sosiaalipsykologian päällekkäishaku ja päällekkäiset valintakoeosallistumiset 2004–2006

Sosiaalipsykologia

2004

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoe-materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Hel-sinki	Kuopio	Tam-pere
Helsinki	Helkama & kump. ja aineisto	9.6.2004	18	362		25	17
Kuopio	Helkama & kump. ja Lahikainen & kump.	25.5.2004	12	121	25		6
Tampere	Hänninen & kump. ja Ylijoki	7.6.2004	14	171	17	6	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoe-materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe-osallistumiset	Hel-sinki	Kuopio	Tam-pere
Helsinki	Helkama & kump. ja aineisto	9.6.2004	18	261		22	8
Kuopio	Helkama & kump. ja Lahikainen & kump.	25.5.2004	12	119	22		6
Tampere	Hänninen & kump. ja Ylijoki	7.6.2004	14	102	8	6	

2005

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoe-materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Hel-sinki	Kuopio	Tam-pere
Helsinki	Helkama & kump. ja aineisto	7.6.2005	18	359		10	12
Kuopio	Burr ja aineisto	25.5.2005	12	132	10		10
Tampere	Hänninen & kump. ja Ylijoki	6.6.2005	14	171	12	10	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoe- materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Hel- sinki	Kuopio	Tam- pere
Helsinki	Helkama & kump. ja aineisto	7.6.2005	18	261		7	6
Kuopio	Burr ja aineisto	25.5.2005	12	109	7		4
Tampere	Hänninen & kump. ja Ylijoki	6.6.2005	14	91	6	4	

2006

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoe- materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Hel- sinki	Kuopio	Tam- pere
Helsinki	Helkama & kump. ja aineisto	8.6.2006	18	290		13	17
Kuopio	Burr	23.5.2006	12	106	13		25
Tampere	Hänninen & kump. ja Ylijoki	9.6.2006	14	204	17	25	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoe- materiaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Hel- sinki	Kuopio	Tam- pere
Helsinki	Helkama & kump. ja aineisto	8.6.2006	18	198		10	9
Kuopio	Burr	23.5.2006	12	87	10		17
Tampere	Hänninen & kump. ja Ylijoki	9.6.2006	14	116	9	17	

Liite 9.

Sosiaalityön päällekkäishaku ja päällekkäiset valintakoeosallistumiset 2004–2006

Sosiaalityö

Taulukot sivuilla 73-75.

2004

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Helsinki	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Raunio & aineisto	7.6.2004	25	219		14	15	6	koepvä	koepvä	22
Jyväskylä	Raunio	8.6.2004	20	193	14		46	12	57	1	koepvä
Kuopio	Raunio	25.5.2004	40	195	15	46		19	39	2	14
Lappi	pelkkä aineisto	14.6.2004	40	342	6	12	19		18	0	5
Tampere	Raunio & aineisto	7.6.2004	38	271	koepvä	57	34	11		koepvä	32
Pori	Jokinen & ym. & Raunio	7.6.2004	6	68	koepvä	1	2	0			3
Turku	Raunio	8.6.2004	16	150	22	koepvä	14	5	42	3	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe-osallistumiset	Helsinki	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Raunio & aineisto	7.6.2004	25	141		8	12	5	koepvä	koepvä	16
Jyväskylä	Raunio	8.6.2004	20	121	8		34	7	32	0	koepvä
Kuopio	Raunio	25.5.2004	40	153	12	34		16	19	0	10
Lappi	pelkkä aineisto	14.6.2004	40	263	5	7	16		7	0	5
Tampere	Raunio & aineisto	7.6.2004	38	188	koepvä	32	19	7		koepvä	24
Pori	Jokinen & ym. & Raunio	7.6.2004	6	31	koepvä	0	0	0	koepvä		0
Turku	Raunio	8.6.2004	16	100	16	koepvä	10	5	24	0	

2005

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Helsinki	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Raunio & aineisto	8.6.2005	25	198		11	8	1	15	1	9
Jyväskylä	Raunio	14.6.2005	20	219	11		49	11	69	7	24
Kuopio	aineistokoe	24.5.2005	40	300	8	49		12	37	3	19
Lappi	Raunio ja aineisto	13.6.2005	45	141	1	11	12		17	2	6
Tampere	Raunio ja aineisto	6.6.2005	38	288	15	69	37	17		koepvä	34
Pori	Jokinen & ym. ja Raunio	6.6.2005	7	56	1	7	3	2	koepvä		8
Turku	Raunio	7.6.2005	16	150	9	24	19	6	34	8	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe- osallistuneet	Helsinki	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Raunio & aineisto	8.6.2005	25	123		5	5	0	8	0	6
Jyväskylä	Raunio	14.6.2005	20	115	5		35	6	34	0	20
Kuopio	aineistokoe	24.5.2005	40	255	5	35		7	23	0	11
Lappi	Raunio ja aineisto	13.6.2005	45	85	0	6	7		10	0	4
Tampere	Raunio ja aineisto	6.6.2005	38	172	8	34	23	10		koepvä	24
Pori	Jokinen & ym. ja Raunio	6.6.2005	7	24	0	0	0	0	koepvä		1
Turku	Raunio	7.6.2005	16	94	6	20	11	4	24	1	

2006

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Helsinki	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Raunio	8.6.2006	25	296		51	4	34	68	15	36
Jyväskylä	Raunio	31.5.2006	20	270	51		15	108	192	30	40
Kuopio	Toikko	22.5.2006	40	111	4	15		13	13	1	3
Lappi	Raunio	31.5.2006	45	215	34	108	13		119	22	27
Tampere	Raunio	31.5.2006	36	396	68	192	13	119		56	62
Pori	Raunio	9.6.2006	7	115	15	30	1	22	56		26
Turku	Raunio	8.6.2006	16	157	36	40	3	27	62	26	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe-osallistuneet	Helsinki	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Raunio	8.6.2006	25	177		34	1	20	48	7	18
Jyväskylä	Raunio	31.5.2006	20	206	34		7	95	164	19	25
Kuopio	Toikko	22.5.2006	40	87	1	7		6	6	0	1
Lappi	Raunio	31.5.2006	45	165	20	95	6		101	14	16
Tampere	Raunio	31.5.2006	36	300	48	164	6	101		31	36
Pori	Raunio	9.6.2006	7	75	7	19	0	14	31		12
Turku	Raunio	8.6.2006	16	85	18	25	1	16	36	12	

Liite 10.

Sosiologian päällekkäishaku ja päällekkäiset valintakoeosallistumiset 2004–2006

Sosiologia

Taulukot sivuilla 77-79.

2004

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Bauman & aineisto	9.6.2004	40	422		45	24	17	38	13	2	6
Joensuu	Bauman	7.6.2004	15	155	45		18	24	32	koepvä	koepvä	koepvä
Jyväskylä	Sulkunen	8.6.2004	36	217	24	18		8	10	56	2	3
Kuopio	Bauman & Kaukonen ym.	25.5.2004	8	55	17	24	8		14	6	0	6
Lappi	Bauman	15.6.2004	20	153	38	32	10	14	3		0	5
Tampere	Jokinen ym. & Sulkunen	7.6.2004	19	183	13	koepvä	56	6	3		koepvä	koepvä
Pori	Jokinen ym. & Sulkunen	7.6.2004	7	63	2	koepvä	2	0	0	koepvä		koepvä
Turku	Kantola ym.	8.6.2004	28	176	6	koepvä	3	6	5	koepvä	koepvä	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe- osallistumiset	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Bauman & aineisto	9.6.2004	40	329		40	13	13	29	8	0	3
Joensuu	Bauman	7.6.2004	15	109	40		8	17	20	koepvä	koepvä	3
Jyväskylä	Sulkunen	8.6.2004	36	130	13	8		6	3	38	1	koepvä
Kuopio	Bauman & Kaukonen ym.	25.5.2004	8	46	13	17	6		9	3	0	3
Lappi	Bauman	15.6.2004	20	98	29	20	3	9		2	0	2
Tampere	Jokinen ym. & Sulkunen	7.6.2004	19	128	8	koepvä	38	3	2		koepvä	1
Pori	Jokinen ym. & Sulkunen	7.6.2004	7	31	0	koepvä	1	0	0	koepvä		koepvä
Turku	Kantola ym.	8.6.2004	28	124	3	3	koepvä	3	2	1	koepvä	

2005

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Bauman & aineisto	7.6.2005	40	395		36	18	36	24	27	1	koepvä
Joensuu	Bauman	6.6.2005	15	103	36		11	37	20	koepvä	koepvä	1
Jyväskylä	Jokinen & Saaristo	14.6.2005	36	155	18	11	9	9	koepvä	26	3	6
Kuopio	Bauman ja aineisto	24.5.2005	8	90	36	37	9		18	5	1	2
Lappi	Bauman ja aineisto (?)	14.6.2005	20	105	24	20	koepvä	18	6	6	0	0
Tampere	Sulkunen ja aineisto	6.6.2005	19	209	27	koepvä	26	5	6		koepvä	7
Pori	Jokinen ym. & Sulkunen	6.6.2005	7	43	1	koepvä	3	1	0	koepvä		3
Turku	Kantola ym.	7.6.2005	26	146	koepvä	1	6	2	0	7	3	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe-osallistumiset	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Bauman & aineisto	7.6.2005	40	277		24	9	25	17	13	0	koepvä
Joensuu	Bauman	6.6.2005	15	65	24		5	24	13	koepvä	koepvä	0
Jyväskylä	Jokinen & Saaristo	14.6.2005	36	85	9	5	6	6	koepvä	15	0	2
Kuopio	Bauman ja aineisto	24.5.2005	8	68	25	24	6		12	3	0	0
Lappi	Bauman ja aineisto (?)	14.6.2005	20	69	17	13	koepvä	12	6	6	0	0
Tampere	Sulkunen ja aineisto	6.6.2005	19	133	13	koepvä	15	3	6		koepvä	2
Pori	Jokinen ym. & Sulkunen	6.6.2005	7	20	0	koepvä	0	0	0	koepvä		2
Turku	Kantola ym.	7.6.2005	26	88	koepvä	0	2	0	0	2	2	

2006

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Saaristo, Jokinen	8.6.2006	40	299		2	67	2	3	113	10	17
Joensuu	Bauman	8.6.2006	15	74	2		11	11	7	7	2	1
Jyväskylä	Saaristo, Jokinen	13.6.2006	36	225	67	11		7	3	96	11	17
Kuopio	Bauman	22.5.2006	10	42	2	11	7		6	8	0	1
Lappi	Bauman	12.6.2006	20	60	3	7	3	6		6	2	0
Tampere	Saaristo, Jokinen	9.6.2006	19	292	113	7	96	8	6		10	20
Pori	Saaristo, Jokinen	9.6.2006	6	58	10	2	11	0	2	10		2
Turku	Kantola ym.	8.6.2006	26	158	17	1	17	1	0	20	1	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe- osallistuneet	Helsinki	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Lappi	Tampere	Pori	Turku
Helsinki	Saaristo, Jokinen	8.6.2006	40	229		0	52	2	1	97	5	8
Joensuu	Bauman	8.6.2006	15	36	0		5	6	5	2	1	0
Jyväskylä	Saaristo, Jokinen	13.6.2006	36	145	52	5		2	2	74	4	10
Kuopio	Bauman	22.5.2006	10	31	2	6	2		4	4	0	1
Lappi	Bauman	12.6.2006	20	40	1	5	2	4		2	0	0
Tampere	Saaristo, Jokinen	9.6.2006	19	203	97	2	74	4	2		0	8
Pori	Saaristo, Jokinen	9.6.2006	6	31	5	1	4	0	0	0		1
Turku	Kantola ym.	8.6.2006	26	102	8	0	10	1	0	8	1	

Liite 11.

Valtio-opin päällekkäishaku ja päällekkäiset valintakoeosallistumiset 2004–2006

Valtio-oppi

2004

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Helsinki	Jyväskylä	Tampere	Turku
Helsinki	Berndson ja aineisto	9.6.2004	50	614		23	38	32
Jyväskylä	Paloheimo-Wiberg	8.6.2004	28	178	23		74	15
Tampere	Paloheimo-Wiberg ja aineisto	7.6.2004	22	287	38	74		koepvä
Turku	Paloheimo-Wiberg	7.6.2004	22	271	32	15	koepvä	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe-osallistumiset	Helsinki	Jyväskylä	Tampere	Turku
Helsinki	Berndson ja aineisto	9.6.2004	50	373		6	14	11
Jyväskylä	Paloheimo-Wiberg	8.6.2004	28	113	6		43	0
Tampere	Paloheimo-Wiberg ja aineisto	7.6.2004	22	188	14	43		koepvä
Turku	Paloheimo-Wiberg	7.6.2004	22	204	11	0	koepvä	

2005

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Helsinki	Jyväskylä	Tampere	Turku
Helsinki	Berndson ja aineisto	7.6.2005	51	605		26	32	koepvä
Jyväskylä	Paloheimo-Wiberg	14.6.2005	28	222	26		116	69
Tampere	Paloheimo-Wiberg ja aineisto	6.6.2005	22	261	32	116		98
Turku	Paloheimo-Wiberg ja aineisto	7.6.2005	22	246	koepvä	69	98	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe-osallistumiset	Helsinki	Jyväskylä	Tampere	Turku
Helsinki	Berndson ja aineisto	7.6.2005	51	424		16	19	koepvä
Jyväskylä	Paloheimo-Wiberg	14.6.2005	28	150	16		80	47
Tampere	Paloheimo-Wiberg ja aineisto	6.6.2005	22	171	19	80		69
Turku	Paloheimo-Wiberg ja aineisto	7.6.2005	22	173	koepvä	47	69	

2006

Hakemuksia

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Hakemuksia kaikkiaan	Helsinki	Jyväskylä	Tampere	Turku	Lappi
Helsinki	Berndson ja aineisto	8.6.2006	52	575		32	50	36	3
Jyväskylä	Paloheimo-Wiberg	13.6.2006	28	212	32		120	90	3
Tampere	Paloheimo-Wiberg ja aineisto	9.6.2006	22	288	50	120		136	6
Turku	Paloheimo-Wiberg	8.6.2006	22	295	36	90	136		3
Lappi	Luoma-aho, Moisio...	12.6.2006	10	51	3	3	6	3	

Valintakokeeseen osallistuneet

Yliopisto	Pääsykoemateriaali	Koepäivä	Paikkoja	Valintakoe-osallistumiset	Helsinki	Jyväskylä	Tampere	Turku	Lappi
Helsinki	Berndson ja aineisto	8.6.2006	52	415					
Jyväskylä	Paloheimo-Wiberg	13.6.2006	28	141			85	63	2
Tampere	Paloheimo-Wiberg ja aineisto	9.6.2006	22	205		85		102	3
Turku	Paloheimo-Wiberg	8.6.2006	22	221		63	102		1
Lappi	Luoma-aho, Moisio...	12.6.2006	10	30		2	3	1	

Liite 12.

Yhteiskuntatieteellisen koulutusalan valintayhteistyöprojektin loppuraportti

Tietojärjestelmäasiantuntija Sari Pulkkinen, TaY

Yhteiskuntatieteellisellä alalla yhteisvalintaan tarvittava atk-järjestelmä

Kauppatieteellisellä alalla yhteisvalintahanke lähti liikkeelle alan valtakunnallisessa tapaamisessa 18.–19.8.2003, jolloin yliopistot sopivat, että kauppatieteelliset yksiköt tutkivat yhdessä mahdollisuutta siirtyä opiskelijavalinnassa yhteisvalintaan vuonna 2005. Suomenkieliset yksiköt Jyväskylän yliopistoa lukuun ottamatta (9 yliopistoa) päättivät syksyn aikana lähteä mukaan yhteisvalintahankkeeseen – yhteinen valintakoehan niillä oli useiden vuosien ajan ollutkin.

Alusta alkaen oli selvää, ettei yhteistä koetta laajempaa yhteistyötä ole mahdollista toteuttaa ilman yhteistä tietojärjestelmää. Helsingin ja Turun kauppakorkeakoulujen käytössä ollut, Turun kauppakorkeakoulussa tehty valintajärjestelmä olisi mahdollisesti ollut laajennettavissa kaikkien käyttöön, mutta paremmaksi ratkaisuksi nähtiin kuitenkin uuden tietojärjestelmän toteuttaminen. Yhteisvalinnassa tarvittavan tietojärjestelmän hankintapäätös tehtiin yhteisvalintahankkeen kokouksessa 23.1.2004 ja tarjouspyyntö julkaistiin 14.5.2004. Valintajärjestelmän määrittely- ja toteutusprojektin aloituspalaveri pidettiin 13.8.2004. Koska valintaperusteiden valmistelu ja käytäntöjen yhtenäistäminen oli edennyt ripeästi, järjestelmä valmistui nopealla aikataululla ja se voitiin ottaa hakemusten tallennuksen osalta tuotantokäyttöön 21.4.2005.

Vuonna 2005 kauppatieteelliselle koulutusosalalle haki päävalinnoissa 5732 eri hakijaa. Vuoden 2006 hakijamäärä oli 5240. Aloituspaikkoja kauppatieteellisellä alalla on vuosittain noin 1500. Yhteiskuntatieteellinen koulutusala on hakijamäärällä mitattuna suurempi. Yhteiskuntatieteellisen koulutusalan suomenkielisestä koulutuksesta kiinnostuneita henkilöitä on vuosittain yli 8000 ja aloituspaikkoja on yli 1600. Viitenä viime vuonna luvut ovat olleet seuraavat:

Vuosi	Eri hakijoita	Paikan vastaanottaneita
2002	8487	1460
2003	8711	1532
2004	10023	1593
2005	8846	1616
2006	8774	1666

(Lähde: Valtakunnallinen hakija- ja opinto-oikeusrekisteri HAREK)

Sosiaalityön suomenkielistä koulutusta järjestetään kuudessa yliopistossa (7 hakukohtetta). Kaikkien hakukohteiden hakijoiden, valittujen ja paikan vastaanottaneiden määrät ovat olleet tällaiset:

Vuosi	Eri hakijoita	Hyväksytyjä	Paikan vastaanottaneita	Päällekkäiset hyväksymiset (lkm / %-osuus)
2002	1121	196	172	24 / 13,95 %
2003	1095	242	185	57 / 30,81 %
2004	1195	258	195	63 / 32,31 %
2005	1110	252	197	55 / 27,92 %
2006	1025	325	205	120 / 58,54 %

(Lähde: Valtakunnallinen hakija- ja opinto-oikeusrekisteri HAREK)

Sosiaalityön opiskelijavalinnassa kokeiltiin vuonna 2006 kolmen hakukohteen valintayhteistyötä eli yhteistä valintakoetta ilman yhteistä tietojärjestelmää ja yhteisvalintaa. Tämä johti käytännön ongelmien lisäksi siihen, että päällekkäisten hyväksymisten määrä lisääntyi huomattavasti. Saman oppiaineen päällekkäiset hyväksymiset johtavat siihen, että opiskelupaikkojen täyttyminen kestää normaalia kauemmin, hakijat joutuvat ottamaan epämieluisamman paikan vastaan odotellessaan peruuntuneiden paikkojen täyttämistä ja pahimmillaan viimeiset opiskelijat saavat opiskelupaikan opetuksen jo alettua. Tällainen tilanne ei ole eduksi hakijoille eikä yliopistoille.

Kauppateieteellisen alan yhteisvalintajärjestelmän määrittely, suunnittelu ja toteutus ostettiin kaupalliselta atk-toimittajalta. Saatujen kokemusten perusteella voidaan arvioida yhteiskuntatieteellisen alan vastaavaan työhön kuluvan tietojärjestelmän toimittajalta lähemmäs 1000 työtuntia. Ohjelmistotalojen tuntiveloitus vaihtelee tyypillisesti 70 ja 200 euron välillä tehtävästä työstä ja sopimuksesta riippuen. Keskimääräisellä 100 euron tuntiveloituksella järjestelmän kustannukset olisivat siis 100 000 euroa. Katettavaksi tulevat lisäksi mahdolliset laitteistokustannukset sekä asiakkaan (yliopistojen) edustajien kokous- ja matkakulut.

Tietojärjestelmän hankinta voidaan käynnistää siinä vaiheessa, kun valintaperusteiden pääpiirteet ovat selvillä ja yhteisvalintaprosessi aikatauluineen on sovittu. Ennen hankintapäätöksen tekemistä kannattaa myös selvittää, onko jokin yliopistojen nykyisistä – omista tai yhteisistä – valintajärjestelmistä muunnettavissa yhteiskuntatieteellisen alan käyttöön kohtuullisilla kustannuksilla.

Käytössä on ainakin seuraavat yhteisvalintajärjestelmät:

Valinta/järjestelmä	Yliopistot	Vastuuyliopisto/ -henkilö	Järjestelmän toimittaja
diplomi-insinööri- ja arkkitehtikoulutuksen yhteisvalinta/TETY	TKK, TTY, LTY, OY, ÅA, TY, VY	Teknillinen korkeakoulu/ Tuulikki Kaski	TietoEnator Oyj
Helsingin yliopiston ja Oulun yliopiston valinnat/ Valssi	HY ja OY	Helsingin yliopisto/ Merja Eklín	WM-data Oy
kauppatieteellisen alan yhteisvalinta/Katava	HKKK, JoY, KY, LY, LTY, OY, TaY, TuKKK, VY	Helsingin kauppa- korkeakoulu/ Jukka Oksanen	Innofactor Oy
tietojenkäsittelytieteiden yhteisvalinta	HY, JoY, JY, KY, TaY, TY	Joensuun yliopisto/ Jukka Tiitto	JoY, Atk-keskus
biologian yhteisvalinta	HY, JoY, JY, OY, TY	Joensuun yliopisto/ Jukka Tiitto	JoY, Atk-keskus
luokanopettajien ja lastentarhanopettajien koulutusten valtakunnallinen esivalinta	HY, JoY, JY, LY, OY, TaY, TY	Jyväskylän yliopisto	JY, Atk-keskus

16.11.2006/sp